PHILIPS
RADYOLARI
Kadıköy ve havalisi acentası Ahmed Hâmid ÖZGÜL Kardeşler. Radyolar taksitle ve kolay şartlarla satılır. Her marka radyo teminatlı tamir edilir. Kadıköy Muvakkithane cad. No. 49/51. Tel: 60915.
Pendik Gazipaşa cad. No. 65 Tel: 54 - 33

Cumhuriyet

18 inci yıl sayı : 6080

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Pazartesi 14 Temmuz 1941

Şark Rüzgârında Garb Rüzgârı
Amerikalı meşhur kadın muharrir Pel Buck'un eseri olup Ömer Rıza Doğrulun tercüme ettiği bu roman Çin hayatına aid enfes bir eserdir. 50, ciltli 85 kuruş.
Ahmed Halid Kitabevi

Berlindeki Sovyet elçisi ve maiyeti

1059 Sovyet tebaasile beraber Trakya hududuna geldi

Misafirlerin istirahatleri temin edildi, sefir ve maiyeti otomobillerle, diğerleri trenle İstanbula hareket ettiler

Edirne 13 (a.a.) — Sovyet Rusyanın Almanyadaki sefaret erkân ve mensubininden 1059 kişi Kapıkale hududumuza iki kafile halinde gelerek Babaeskiye sevkedilmiş ve Babaeskide ihzar edilen iki katarla İstanbula gönderilmiştir. Bunlar arasında bulunan Sovyet hükûmetinin Berlin Büyük Elçisi M. Vladimir Dekanazof ve refikası ve maiyeti erkânı hususî otomobillerile İstanbula hareket etmişlerdir.

Gelen misafirlerin hududumuzda iaşe ve istirahatleri temin olunmuş ve gereken kolaylıklar yapılmıştır. Gelenler arasındaki üç hastanın Edirne memleket hastanesinde ilk tedavileri icra edilmiştir.

Mütareke mi, muharebe mi?

Gûya bir mütareke ve musalehaya bağlanmak istenilen Suriye harbinden bahsetmek isteyoruz. Bu manasız harbin bir mütareke ile durdurulması haberi çıkalı beş altı gün oldu. Hatta evvelki gün muhasamatın tatil olunduğu bile bildirildi. Ve mütareke şartlarının müzakere edilmekte olduğu yazıldı. Haberin İngilterede mucib olduğu büyük memnuniyet hakkında tafsilât geldi. İngiliz gazetelerinin sanki üzerlerinden çok ağır bir yük kalkmış gibi:

— Ooh, ne iyi, ne saadet, bu felâketten vaktinde kurtuluyoruz.

Mealinde hulâsa olunabilen mütalealarını telgraf telleri dünyanın dört tarafına nakletti. Halbuki Vişi, İngiliz resmî makamlarının evvelki gün akşamına kadar General Dentz'e cevab vermemiş olduklarını haber vermekte idi. Vişi mahfillerine göre İngilizler her güna müzakerelerden evvel Suriye havalisinin ikinci büyük merkezi olan Beyrutu ellerine geçirmek maksadını takib ediyorlar. Eğer bu müşahede doğru ise İngilizlerin pek yaklaştıkları Humusu, Trablusşamı ve nihayet Halebi de işgal ettikten sonra memleketi kendi ellerinde tutmak esasında bir mütareke veya musaleha akdetmek istediklerini düşünmeğe hiç bir mâni kalmaz. Bu takdirde General Dentz'e mevcud askeri ve bütün silâhlarile teslim olmasını taleb etmeleri ihtimal haricinde görülmez. Bu ise tabiî ne mütareke olur, ne de musaleha.

Nitekim Vişi hükûmeti İngilterenin maksadını böyle tahmin ederek bu takdirde Suriyedeki Fransız kuvvetlerinin sonuna kadar mukavemet etmeleri bir zaruret olacağını ilâve ediyordu. Suriyenin kuvvetle işgali Fransa ile İngiltere arasındaki harb halini teşdid edeceği şüphesizdir. Bu hakikati bu sütunlarda mükerreren kaydettik. General Weygand'ın evvelki gün Vişiye vâsıl olmuş olduğunu bildiren telgraf haberi bu bakımdan hayli manalı idi. Fransa İngiltere ile muslihane bir yolda anlaşamayınca artık iki memleket arasında devamı zarurî olan harb halinin müteakib safhalarını tetkike geçecektir veya geçmiştir demek olur.

Mütareke ve musaleha tekliflerine Suriyedeki İngiliz ordusunun uzun

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

İngilterenin Filistin Başkumandanı General Vilson

Suriye harbi sona erdi

Akkâ'da imzalanan mütareke mer'iyete giriyor

General Wilson "müttefikimiz Fransız ordusunu incitmemek için gayret ettik diyor,,

Kahire 13 (a.a.) — Ortaşark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Suriyedeki Vişi mümessilleri muhasamatın tatilini istihdaf eden bir mütareke akdi için müttefiklerin ileri sürdüğü şartları kabul etmişlerdir.

İki generalin ilk mülâkatı Akkâda oldu

Beyrut 13 (a.a.) — General Dentz ile General Wilson ilk mülâkatlarını yapmışlardır. Bu mülâkat Akkâda cereyan etmiştir.

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Alman fevkalâde tebliği

Stalin hattı bütün mühim noktalarda yarılmıştır

Kiyef düşmek üzere, bir zırhlı kol Leningrada ilerliyor

Dniyeper ve Dniyester şehirleri geçildi, Vitebsk nehri alındı, Rus ordusunda inhilâl eserleri görünüyor

Berlin 13 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Daha evvel neşredilen fevkalâde bir tebliğle de bildirilmiş olduğu veçhile, şark cephesinde Stalin hattı, bütün ehemmiyetli noktalarında yapılan cür'et-kârane bir hücum neticesinde yarılmış buunmaktadır.

Modavyadan hareket eden Alman - Rumen orduları geniş bir cephe üzerinde düşmanı Dinyestere doğru ve bu nehrin ötesine tardetmişlerdir.

Galiçyadan hareket eden Alman, Slovak ve Macar kıt'aları, Dinyesterin şimali şarkisinde firar halinde bulunan düşmanı takibe devam etmektedirler. Alman kıt'aları Kiyefin çok yakınlarında bulunmaktadır. Pripet bataklıklarının şimalinde, Dinyester nehri boyunca mevcud kuvvetli müstahkem mevkiler mıntakası işgal edilmiştir. Bu suretle taarruz cephemizin merkezi Minsk'in şark istikametinde 200 kilometre kadar bir mesafesine varmış bulunmaktadır.

Bir çok düşman teşekkülleri arasında bozgun alâmetleri görülmektedir. Vitebsk şehri 11 temmuzdanberi elimizdedir.

Peipus gölünün şarkında zırhlı Alman teşekkülleri Leningrada doğru ilerlemektedir.

(Arkası sahife 5 sütun 4 te)

GNL. DENTZ

Ordusile beraber bize iltica niyetinde imiş

Berlin siyasî mehafili, böyle bir dehalete hukukî mâni bulunmadığı kanaatinde

Berlin 13 (a.a.) — Anadolu ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Siyasî mahfiller Vişi'den gelen malûmata istinaden General Dentz'in ordusile birlikte Türk toprağına ilticaya çalıştığını tahmin etmektedir. Bu hususta Almanya Hariciye Nezareti hukukudüvel mütehassıslarından birinin mütaleasına müracaat ettim. Bu zat Suriye muhasa-

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Almanların bir ağır tank birliği ileri hareketinde

İngiltere ve Sovyet Rusya ittifakı dün imzalandı

Almanyaya karşı müşterek harbde

İki hükûmet birbirine yardım edecek ve münferid sulh yapmıyacak

İttifakı İngiltere namına imzalayan, Moskova Büyük Elçisi Sir Stafford Cripps

Londra 13 (a.a.) — Hariciye Nezareti tebliğ ediyor:

Almanyaya karşı yapılan harbde Büyük Britanya hükûmetile Sovyet Rusya arasında müşterek hareketi tazammun eden bir itilâf 12 temmuz akşamı Moskovada İngiltere hükûmeti namına tam salâhiyetle hareket eden Sir Staffgord Cripps ile Sovyet Rusya namına tam salâhiyetle hareket eden Molotof arasınd aimza edilmiştir.

Bu itilâf mucibince evvelâ iki hükûmet Almanyaya karşı yapılan bu harb esnasında yekdiğerine her türlü muzaheret ve muavenette bulunmağı taahhüd etmişlerdir.

Saniyen her iki hükûmet harbin devamı müddetince aralarında bir anlaşma hali müstesna olmak üzere hiçbir mütareke ve sulh muahedesi imza etmemeği de taahhüd etmektedirler.

Her iki taraf bu muahedenin derhal tatbik edileceği ve tasdika tâbi olmadığı hususlarında da mutabıktırlar.

Anlaşmanın metni

Moskova 13 (a.a.) — Tass ajansı bildiriyor:

Son günler zarfında Moskovada bir taraftan komiseler meclisi reisi Stalin'le Hariciye Komiseri Molotof ve diğer taraftan Büyük Britanyanın Sovyet Rusyada fevkalâde murahhas ve büyük elçisi Stafford Cripps arasında yapılan müzakereler neticesinde Almanyaya karşı yapılan harb esnasında Büyük Britanya ve Sovyet Rusyanın müşterek hareketlerine dair bir itilâf ile bu itilâfa munzam bir protokol imza edilmiştir.

Bu itilâfın imzası esnasında Sovyet Rusya namına Stalin, Bahriye Halk Komiseri Amiral Koznetzov, Sovyetlet Birliği Mareşalı ve Millî Müdafaa Halk komiser muavini Chopochnikov, Hariciye komiser muavini Vychinski, Hariciye komiserliği umumî kâtibi Sobolev, kollej azasından Povlov ile Hariciye komiserliği yüksek erkânından Koyzrev,

(Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Başvekil Yalovada

Başvekilimiz doktor Refik Saydam, dün öğle üzeri hususî trenle Derinceye gelmiş ve oradan motörle Yalovaya geçmiştir.

Başvekilimiz Yalovada bir müddet istirahat edeceklerdir.

Harita serimiz

Şimal cephesi HARİTASI

Bugün 6 ncı sahifemizdedir

Fin - Rus harbi

Bugünkü harekâtta şimal cephesini tutan Fin ordusu, şimdi Almanya ile ve diğer 6 devletle beraberdir

Yazan: Emekli General

H. Emir Erkilet

Cumhuriyet'in bugünkü renkli haritası Finlandiya ile batı Rusyanın şimal kısmını göstermekte olduğu için biz de okuyucularımıza buralardan bahsedeceğiz. Fakat bu semtlerde şimdi, dünya tarihinin en büyük, en kanlı bir faslı oynanmakta olduğu için buraların ne eski tarihlerine ve ne de coğrafî ve iktısadî derinliklerine nüfuza fırsat ve imkân yoktur.

Malûmdur ki bugün Almanya, kendisile beraber 7 Avrupa devlet ve milletini de sürükleyerek bolşevik Rusyaya karşı muazzam bir sefer açmış ve bütün şans ve kuvetlerini ortaya koymuştur. Rusya seferinden behemehal galib ve muzaffer çıkmanın Almanya için, bir hayat memat meselesi olduğu muhakkaktır. O, bu seferi sırf herhangi geçici bir ihtirası tatmin için değil, kendisini ve bütün eski dünya nizamını yakın bir günde silip süpüreceğine inandığı Sovyetler Rusyasını önlemek, bozmak ve dağıtmak için ihtiyar etmiştir. Sovyet Rusyaya karşı Almanya ile birlikte harbe girişen devlet ve milletler arasında, onunla hududları bile bulunmıyan, Fransanın, İspanyanın, İtalya ve Danimarkanın mevcudiyetlerine dikkat edilirse şimdiki Alman - Rus harbinin tarihî şümul ve ehemmiyetinin muhtelif milletlerce ne derecelere kadar takdir edilmekte bulunduğu görülür. Bu sebeble de Almanya ile birlikte harbe iştirak etmiş bulunan yedi devletin Al-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Sovyet harb tebliği

Şimalde çok şiddetli çarpışmalar oluyor

Kıt'alarımız bu mıntakalarda anudane mukavemet ediyorlar

Cenubda motörlü bir Alman alayı imha edildi, bir çok Alman tayyaresi düşürüldü

Moskova 13 (a.a.) — Sovyet istihbarat bürosunun 12 temmuz tarihli akşam tebliği:

12 temmuz günü kıt'alarımız, Vitebsk-Pskof ve Novograd - Volinsk istikametlerinde düşman kuvvetlerile anudane muharebeler yapmışlardır. Bu muharebeler, cephede ehemmiyetli herhangi bir değişikliğe sebebiyet vermemiştir.

Hava kuvvetlerimiz düşmanın motörlü ve zırhlı cüzütamlarına karşı hücumlar yapmış ve hava meydanlarındaki düşman tayyarelerine darbeler indirmiştir. Tayyarelerimiz kıt'alarımızın harekâtını himaye ettiği gibi Köstence ve Sulina limanlarile mezkûr limanlarda bulunan nakliye gemilerini ve Ploesti'deki petrol tesisatını da bombardıman etmiştir.

Henüz nakıs bulunan malûmata göre bir günde 102 Alman tayyaresi tahrib edilmiştir.

Moskova 13 (a.a.) — Pazar günkü Sovyet resmî tebliği:

Dün gece ehemmiyetli hiç bir askerî faaliyet olmamıştır. 12 temmuz günü cephenin cenubu garbî kısmında kıt'alarımız düşmanın bir motörlü alayını tamamile imha etmişlerdir. Geceleyin tayyarelerimiz, düşmanın motörlü kuvvetlerine hücum etmiş ve Yaş ile Ploesti'deki tayyare meydanlarile askerî hedefleri bombalamıştır.

Ruslar bir Rumen hastane gemisini bombaladılar

Bükreş 13 (a.a.) — Resmî bir membadan öğrenildiğine göre 4 Sovyet bombardıman tayyaresi Köstence limanında bulunan Prinz Mircea hastane gemisini geminin kızılhaç işaretlerine rağmen bombalamışlardır. Bombardıman esnasında güneş denizi aydınlatıyordu. Düşman tayyareleri gemiye altı bomba atmışlardır. Bir müddet sonra düşman tayyarelerinden ikisi tekrar dönüp 50 metre alçaktan uçarak gemiyi mitralyöz ateşine tutmuşlardır.

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Reuter'e göre

Bulgarlar bizim hududda tahşidat yapıyorlar

Londra 13 (a.a.) — Röyter ajansının Bulgr hududundan aldığı haberlere göre takriben 18 Bulgar fırkası seferber edilmiştir. Bunlardan altı fırka işgal edilmiş arazide bulunmaktadır. Bundan başka Bulgarların tayyare meydanları inşa etmekte oldukları da bildirilmektedir. Türk hududundaki Bulgar süvari kuvvetlerinin arttırıldığı zannedilmektedir. Fakat büyük mikyasta Bulgar tahşidatı yapıldığı hakkındaki haberler teyid edilmemektedir.

(Arkası sahife 5 sütun 3 te)

Sovyet Rusya Komiserler Heyeti ve Harb Komitesi Reisi Stalinle, şimal orduları başkumandanlığına tayin edilen Mareşal Voroşilof

Birkaç söz

Millî ruhun ifadesi

Mimar Kemaleddinin ölüm yıldönümü münasebetile Yeni Adam mecmuasında İsmail Hakkı Baltacıoğlu millî mimarlığımıza dair bir makale yazmış. Merhum san'atkârın yüksek meziyetlerini tebarüz ettiren Baltacıoğlu, bugünkü mimarlığımızın millî karaktere kavuşabilmek için şekilden ziyade ruha kıymet vermesi lüzumunu ileri sürüyor.

Baltacıoğlu haklıdır. Son otuz sene içinde meydana getirilen eserleri gözden geçirdiğimiz zaman, Türk mimarlığının öz karakterini ifade hususunda bunların ekseriyetle ne kadar âciz kaldıklarını görmemek mümkün mü?

Meşrutiyet inkılâbile canlanan (Öz Türklük) hareketi, eser diye vere vere eski kervansarayları andıran birkaç muazzam yapıdan başka ne verebildi?

Sanılıyordu ki, medresemsi cepheler, şadırvan tavanına benzeyen dam kenarları, camiyi hatırlatan kubbeler ve pencereler Türk mimarlığının mümeyyiz vasıflarıdır. Bu yanlış zan, Cumhuriyetten sonralara kadar mimarlarımızın kafasında yaşadı, bir türlü silinemedi. Ankaranın ilk yapılarına bakınız, hatanın sebebini anlamakta güçlük çekmezsiniz. Mimarlarımız zannediyorlardı ki bir yapının cephesine medresemsi bir şekil vermek, kapı ve pencere üstlerini kubbeli yapıvermekle mimarimiz millî rengine kavuşmuş olacaktır.

Ne büyük hata imiş! Bugün bu yapılar hiç de millî zevkimizi okşamıyor; onları bizim sayamıyoruz. Meselâ Ankaradaki Halkevi binasının neresi Türktür. Böyle bir yapıya Kahirede, Tahranda, Kâbilde yahud Bombayda rastlasak «A... Bu Türk eseri!» diyebilir miyiz?

Tabiidir ki bugünkü mimarimiz, dünün bir akışı, bir devamı olmak lâzım. Bugünün eserlerinde dünden bir şey şüphesiz bulunacak. Millî karakter dediğimiz bu şey, mütemadiyen değişen şekiller içinde milletin değişmiyen ve ölmiyen ruhudur.

O ruhu ifade edecek san'atkâr nerede?

N.

Spor

Dün şehrimizde zengin spor hareketleri olmuştur. Veliefendide at yarışlarına başlanmış, Boğaziçinde kayık yarışları, Fener stadında da atletizm müsabakaları yapılmıştır. Yukarıki resim, At yarışlarında bir koşu neticelenirken heyecanlı bir anı göstermektedir. Dünkü spor hareketlerinin tafsilâtı 4 üncü sahifemizdedir.

...Seferi

...muharebesi

Hakikatte burada bir ardcı savaşı olmuş, Rus orduları asıl muharebenin cereyan edeceği Borodino'ya doğru çekilmişti

Yazan: Emekli General
H. Emir Erkilet

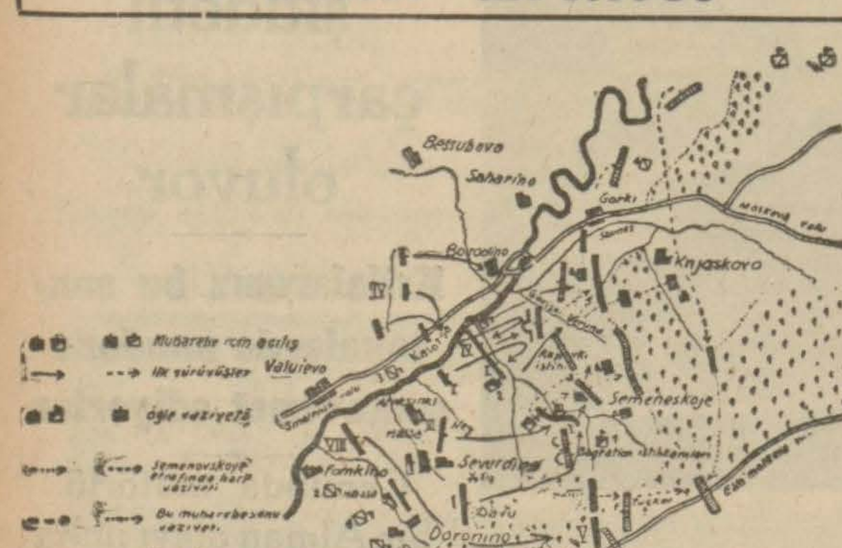

Borodino muharebesi safahatını gösterir kroki

Fransız ordularının hastalık ve açlık yüzünden büyük ölçülerde zayiat vermeleri ve üstelik birbirinden uzak ordugâhlara dağılmış bulunmaları hasebile Smolensk'te toplu bulunan Rus ordularının 8 ağustosta Inkowo istikametinde bir taarruz hareketi yaptıklarını ve bundan istifade eden Napolyonun nasıl bir sür'at ve ustalıkla ordularının ağırlık merkezini Witebsk'ten Smolensk-in cenub batısında Orcha'ya nakletmiş olduğunu geçen yazıda bildirmiştim. Napolyonun bundan maksadı, Rus ordularının Smolensk'ten şimal batı istikametinde ilerledikleri sırada bu mevkie cenubdan taarruzla Barklay'ın Moskovaya ric'atini kesmekti.

Napolyonun bu hareketi üzerine Barklay, hatasını anlamıştı. O, artık 1807 yılındanberi çizdiği plân mucibince, Napolyonun yolu üzerinde bulunan her şeyi yakıp yıkarak derhal Moskova üzerine geri çekilmek isteyordu. Fakat Suwarof'un talebesi olan Bagrasyon taarruzdan başka bir şey dinlemiyordu. Bu sebeble bütün ordu onunla birlikti; çünkü Barklay, ırk cihetile Baltık vilâyetleri Almanlarından olduğu için Rus zabitlerince şüpheli bir adamdı. Bu sebeble zavallı general, şahsına karşı tevcih olunan bu taarruzlar önünde, haddizatında doğru olan kararını derhal tatbik edemiyerek, geçen yazıda gördüğümüz veçhile, Smolensk'in cenub batısında bulunan Krasni'de Newerowski tümeninin Fransız ordusunun Murat kumandasındaki süvari kolordularına karşı muharebe açmasına müsaade etti. Fakat Ney'in yaklaşması üzerine gerek bu fırkanın ve gerek gerisindeki Ea-Jewski kolordusunun umulmadık bir sür'atle Smolensk'e ric'at etmeleri üzerine Barklay'ın birinci batı Rus ordusu 16 ağustos akşamı ve 17 sabahı Smolensk yakınlarına çarçabuk geldi ve Dinyeper nehrinin şimal sahilinde şehre doğru bir müdafaa cephesi aldı. Bagrasyon kumandasındaki ikinci ordu 'da ayın 17 sinde, kezalik Dinyeper'in sağ sahilinde Kolodnja suyu gerisinde garba müteveccih bir müdafaa mevziine girdi. Bizzat şehir de, General Dochtorow kumandasında 20000 kişi ile ışgal edildi.

Barklay, biraz yukarıda gördüğümüz veçhile, esasen burada bir savaş kabul etmek niyetinde olmayıp Moskova yolu boyunca ric'ate karar vermişti. Yalnız ric'at anını şehirdeki erzak ve mühimmatın geriye nakillerinin ikmaline talik etmişti.

Bundan habersiz olan Napolyon, Smolensk'in cenubuna geldiği zaman Dinyeper'in sağ sahilinde hareket halinde bir ordu müşahede etmiş ve «Nihayet onları yakalayorum» diye sevincle bağırmıştı. Bunun için Junot'nun 14000 kişi kuvvetindeki kolordusu gelinceye kadar Napolyon, elindeki 140000 adamla Smolensk'i cenubdan sardı. Bu sebeble de Dochtorow'un 17 ağustos sabahı, Fransızları şehrin ön cenub mahallelerinden çıkarmak için yaptığı taarruzu, Fransız ordusunun Smolensk-ten cenuba doğru yapacağı asıl taarruzun mukaddemesi sanarak memnun olmuştu. Fakat imparatorun bu ümidi de pek çabuk boşa çıktı; çünkü kuvvetli düşman kollarının nehrin şimal sahilinden Moskovaya yürümekte oldukları haberi gelmekte gecikmemişti. Bunun üzerine o, hiç olmazsa şehirdeki Rus ardcı kuvvetlerinin ric'at yolunu kesmek için Smolensk'in yukarı (şark) tarafından nehri geçmeğe karar verdi.

Bununla beraber düşmanın bu kadar yakınında köprü kurmak ona tehlikeli göründüğünden Prudişcewo yakınında ve Smolensk'in hemen doğusunda geçid yerleri arayıp bulduruncaya kadar vakit geçmişti. Bundan başka, koca bir nehirle ayrılmış bulunan düşmanın hal ve vaziyeti kendisince tamamile malûm bulunmadığından, Smolensk'in şarkında nehri geçtiği takdirde Rusların bizzat şehirden büyük kuvvetlerle cenuba yani kendisinin gerilerine yapabilecekleri bir taarruz ihtimalinden de çekinmişti. Bu sebeble 17 ağustos öğleden sonra evvelâ Smolensk'e taarruz ederek düşmanı buradan tarda karar verdi.

Fakat kale duvarlarının, sahra toplarının tesirlerine karşı müdafileri kadar kuvvetli olmaları dolayısile Fransızların yaptıkları müteaddid hücumlar onlara 10,000 kişiye mal oldu. Rus ardcı kuvveti de, yarı yanan şehri, 17-18 ağustos gecesi tahliye etmeden 6000 adam telefat vermişti. Bununla beraber onun sebatlı müdafaası Rus ordusuna bir gün kazandırdıktan başka, henüz duran tahta köprüyü yıkmak ve her iki kayık köprüyü de sökmek imkânını vermişti. Rus ardcı kuvveti çekildikten sonra da Dinyeperin şimalindeki Petersburg adlı varoşu işgal etti. Bundan başka Barklay, Bagrasyon'dan kurtulmak maksadile onu ordusile birlikte Moskova üzerine yola çıkardıktan sonra, kendisi birinci ordu ile, 18 ağustosta, Smolensk'in şimalinde kaldı.

Fransızların mevcud tahta köprüyü tamir etmeleri ve daha iki ponton köprüsü kurabilmeleri ancak 19 ağustos sabahı mümkün olduğundan Barklay ordusunun haddizatında geç kalan ve zaten güç olan Moskova üzerine geri sol yan yürüyüşü muvaffak olmuştu. Bununla beraber ordunun ehemmiyetli bir kısmı ardcı olarak geride kalmıştı. Görülüyor ki Smolensk'te haddizatında bir meydan savaşı değil ancak bir ardcı muharebesi olmuştu.

Borodino meydan muharebesine doğru

Napolyon, Wilnada, Witebskte ve Smolensk'te arayıp bir türlü bulamadığı Ruslarla dövüşmek talihine nihayet Borodino'da nail olmuştu. Ruslar, Moskova'nın 100 kilometre kadar garbında Kalotşa ırmağının gerisinde muharebe için durmakla Fransızların imparatoruna bir meydan savaşı daha yapmak fırsat ve imkânını verdiler.

Her iki batı Rus ordusunun üstüne kumandan tayin olunan Prens Kutusow (Kutuzof), 4 eylûlde burada, eski Smolensk - Moskova caddesi üzerinde, bir mevki tutmuştu. Yeni Moskova caddesinin Kalotşa ırmağını geçtiği köprünün hemen garbında bulunan Borodino köyü bir piyade müfrezesi tarafından tutulmuştu.

Napolyon, Smolensk'ten itibaren Moskova caddesi boyunca Rus ordusunun ardından yürümüştü. Bu Rus postu yolu geniş olduğundan Murat'ın iki süvari kolordusile, Davut, Ney, hassa ve Junot kolorduları caddenin üstünde ve yanlarında birbirine o kadar bitişik yürüyorlardı ki ordunun bir muharebe için açılması bir günde mümkün olabilecekti. Poniatowski'nin Leh kolordusile Latour - Maubourg süvari kolordusu ise asıl caddenin sağından ve kral naibinin kuvvetlerile Grouchy süvari kolordusu soldan, ikinci derecede yolları takib ediyorlardı.

Düşman öncüleri 5 eylûlde Schewardino'dan tardedildikten sonra, Napolyon için, ayın altısında, orduyu Rus mevziinin karşısında açmak ve yaymak icab etmişti. 7 eylûlde de 27000 kadarı atlı olan 124000 kişilik ordusile Kutusow üzerine taarruz etti. Bunun ise 17000 kadarı atlı olmak üzere 104000 kişilik muntazam bir ordusu vardı. Bunlardan başka Rus ordusunda 700 Kazakla 16000 milis askeri vardı. Bu suretle Fransız ve Rus orduları arasında sayıca hemen hiç bir fark yoktu; tıpkı bugün Dinyeper'de harbeden müttefik ordularla Sovyet orduları arasında sayıca ehemmiyetli bir fark mevcud olmadığı gibi.

H. E. ERKİLET

Hatırlatıyoruz!

Şark kahveleri

Belediyemizin san'at, tarih ve turizm bakımından alkışlanmağa değer bir teşebbüsü var: İstanbulda Şark kahveleri açılacağı uzun zamandanberi gazetelerde yazılıp duruyor. Son verilen haberlere göre bu karar pek yakında kuvveden fiile çıkmak üzeredir. Gerek şehrimiz ve memleketimiz halkı, gerekse yabancı seyyahlar, ziynet ve güzellik hususunda dillere destan olmuş Türk mimarisinin şaheseri olarak inşa edilecek kahvelerde, eski Türk kumaşlarile bezenmiş eşya arasında kahve, çay, nargile içerek bir an mazimizin, bin bir tatlı hatıra uyandıran havası içinde yaşayacaklar.

İnsan ruhunun tekâmül ve inkişafı için her günkü maişet mücadelesi bittikten sonra biraz dinlenmenin, iç açıcı bir yerde fikir arkadaşları ve tabiatla başbaşa kalabilmenin en lüzumlu ihtiyaçlardan birini teşkil ettiği inkâr kabul etmez bir hakikattir. Onun için Belediyenin bu Şark kahvelerinden birini şehrin merkezi olan Beyazıdda, diğerini de İstanbulun bütün tabiî güzelliklerine hâkim «Çamlıca» tepesinde tesisini düşünmüş olması takdire şayandır. Fakat, bir üçüncü Şark kahvesinin de dünyada eşi nadir bulunur Boğazımızın manzara ve tarihi ehemmiyeti itibarile en güzel ve mutena köşesi olan Emirgânda asırdide çınarın civarında kurulması gerektir. Orada denizin mavi sularına, Anadolu kıyısının yeşil sırtlarına ve rengârenk göğüne bakarak maziyi tahattur etmek büsbütün ayrı bir zevk olur zannındayız.

Hatırlatıyoruz!

Uludağda yaz hayatı

Bu sene her yıldan fazla rağbet var

Bursa (Hususî) — Bu sene Uludağ pek fazla rağbet görmeğe başlamış bulunuyor. Uludağ otelleri sıcaklar arttıkça her senekinden fazla kalabalıklaşmaktadır. Büyük otelde ve Kayakevinde, kadın ,erkek Türk ve ecnebi bir çok misafir bulunmaktadır. Her gün İstanbul ve Ankaradan Uludağa gelenler olmaktadır. Ayrıca Uludağdaki Kirazlı yayla dağevi yanında vilâyetçe ailelere mahsus bir çadırlı kamp kurulmuş, bu çadırlı kamp için elektrik tesisatı da yaptırılmış ve Kirazlı otelindeki motörden çadırlara cereyan verilmiştir. Valimiz Refik Korultan'ın emrile Bursadan Kirazlıya kadar ayrı bir otobüs servisi yapılmağa başlanmıştır. Bu servis gidip gelme yolcu başına 60 kuruş gibi çok az bir para ile yapılmaktadır. Bu otobüsler akşamları saat 18 de kamptaki ailelerinin yanına çıkacak olan aile reislerini dağa götürmekte ve ertesi sabah saat 8 de Bursaya işlerinin başına indirmektedir. Diğer bir otobüs de sabahları saat 8,30 da Bursa Dağcılık kulübünün önünden Uludağa hareket etmekte ve akşamları saat 18 de otelden Bursaya dönmektedir. Bu servisle gidip gelme 300 kuruştur. Yalnız gitme veya Bursaya avdet 200 kuruştur. Bu otobüs, Uludağda bütün bir gün kalmaktadır..

Kirazlı yayla kampında kurulan çadırlar bir ay için beheri 10 liraya kiraya verilmektedir. Bu para Yardımsevenler cemiyeti menfaatine alınmaktadır.

Ankara radyosunun memleket postası neşriyatında Uludağ için yaptığı çok cazib ve hakikate tamamen tevafuk eden, mahalline masruf neşriyat Bursada büyük bir sevinc uyandırmıştır. Bursalılar; bu hakikati bütün yurda yayan kadirşinasane neşriyat karşısında Ankara radyosuna minnettar kalmışlardır.

Uludağ otellerinin bu seneye mahsus fiat tarifesi şudur: Büyük otelde günlük komple pansiyon 450, Kayakevinde komple pansiyon 200 kuruştur. Küçük çocuklar nısıf ücrete tabidir.

Odunla başından yaraladı

Aksaray pazarında manav Mehmed ile Cemal arasında bir mesele yüzünden çıkan kavgada Mehmed Cemali odunla başından yaralamıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Adliye Vekilinin yaptığı tetkikler

Vekil İmralıya giderek oradaki çalışmaları görecek

Bir kaç gündenberi şehrimizde bulunan Adliye Vekili Hasan Menemencioğlu, bugün İstanbul ve Üsküdar ceza evlerinde tetkikatta bulunacaktır.

Adliye Vekili Hasan Saffeddin Menemencioğlu, İstanbul adliyesinde meşgul olmuş, bir müddet müddeiumumilik odasında kaldıktan sonra, yukarı çıkarak birinci ve ikinci asliye mahkemelerinde davaları dinlemiş, adliye hekimlerinin bulunduğu kısma, müddeiumumilik birinci ve ikinci tetkik bürolarına, ikinci asliye kalemine ve cürmü meşhud müddeiumumiliği odasına gitmiştir.

Adliye Vekili gazetecilere verdiği beyanatta İstanbula istirahat için geldiğini bu fırsattan istifade ederek adliyenin vaziyetini yakından görmek için muhakemeleri takib ettiğini ve fırsat buldukça sulh mahkemelerinin, İstanbul ve Üsküdar Cezaevlerini de göreceğini söylemiş ve buradan İmralıya da giderek hasad zamanı münasebetile oradaki çalışmaları da tetkik edeceğini ilâve etmiştir.

Vekil, İmralı Cezaevinin beklenilen neticeyi tahakkuk ettirdiği gibi Zonguldak kömür havzasile Karabük sahasında çalıştırılanlardan da ayni neticenin alındığını söylemiş ve bunlar gibi birkaç ziraî müessese daha vücude getirileceğini ve bu meyanda, yakında Muğla vilâyetine, gene ziraat işlerinde çalıştırılmak üzere büyük bir kısım mahkûm gönderileceğini ilâve etmiştir.

Vekil, adlî sivil teşkilâtı ve harc tarifesi mevzuu etrafında da izahat vermiştir.

MÜTEFERRİK

Nafıa Vekili gitti

Evvelki sabah şehrimize gelen Nafia Vekili Ali Fuad Cebesoy, dün akşamki ekspresle Ankaraya dönmüştür.

Maarif Vekili şehrimizde

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir. Vekil İstanbulda bir kaç gün kalacaktır.

Şehrimizdeki Vekiller

Şehrimizde bulunan Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu ve Dahiliye Vekili Faik Öztrak Floryaya gitmişlerdir. Bir müddet orada istirahat edecekleriir.

Yeni çocuk bahçeleri

Maarif Müdürü tarafından yapılan tetkiklerde çocuk bahçelerinin istenilen faydayı temin ettiği görülmüştür. Bu husus göz önünde tutularak çocukların kesif bulundukları mıntakalarda daha bir kaç çocuk bahçesi açılması kararlaştırılmıştır. Açılacak bahçelerin semt ve mıntakaları tespit olunmaktadır.

Suç üstünde yakalanan yankesici

Kambur Kâmil adında sabıkalı bir yankesici dün sabah Köprünün kalabalık bir saatinde Mehmed adında birinin cebini karıştırırken suç üstünde yakalanmıştır.

Dün Yedinci Sulh Cezada yapılan muhakemede suçu sabit görülen Kambur Kâmil iki ay yedi gün hapse mahkûm edilmiştir.

Cam kırmış

Mercanda oturan Mehmed Özyeşildağ adında biri, adamakıllı kafayı tütsüledikten sonra o civarda kunduracı Halilin dükkânının altı aded camını kırmıştır. Dün öğleden sonra adliyeye getirilen Mehmed, Birinci Sulh Cezada yapılan muhakeme sonunda bir gün hapse mahkûm edilmiştir.

Otomobil altında kalan çocuk

Beşiktaşta oturan 13 yaşlarında Rusen Türker, caddede bir kaldırımdan diğerine geçmek isterken şoför Tevfiğin idaresindeki 2647 numaralı otomobilin çarpmasına maruz kalarak muhtelif yerlerinden ağırca yaralanmış, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Pamuk mahsulümüz bu sene çok bereketli

Mahsulün kıymetini muhafaza etmek için Ziraat Bankası doğrudan doğruya müstahsilden mubayaatta bulunacak

Ziraat Bankası, pamuk mahsulümüzün kıymetini muhafaza etmek için bu yıl da pamuk mıntakalarında doğrudan doğruya müstahsilden mubayaatta bulunmağa karar vermiştir. Banka, bu hususta alâkadar şubelere icab eden direktifleri vermiş ve şimdiden hazırlıklara başlanmasını bildirmiştir.

Bu sene pamuk mıntakalarında ekimin büyük bir kısmı akala ve klevland gibi iyi cins tohumlarla yapılmış olduğundan, mahsul gayet iyi vasıfta ve rekolte itibarile de zengin bulunmaktadır. Vekâlet, pamukların toplanmasile işlenmesinde kullanılan bazı makineleri şimdiden Ege ve Adana mıntakalarına göndermiştir.

Francala satışı

İstihkak sahiblerine birer karne verilecek

Francala satışını tanzim için Belediye bugünden itibaren temmuz, ağustos ve eylûl aylarına aid karnelerle francala alınmasını takib edecektir. Her rapor sahibi, kaymakamlıklara müracaat ederek bu karnelerden alabilecektir. Raporlarda yazılı günlük francala ihtiyacı her ne olursa olsun kaymakamlar her karne sahibine yalnız 250 gram francala verilebileceğini yazacaklardır. Bu suretle hiç bir kimse 250 gramdan fazla francala alamıyacaktır.

Vilâyet ve Belediye Sıhhat müdürleri de doktorlara bundan sonra francala raporu verilmemesini bildirerek mevcud raporların fazlalaşmamasını temine çalışacaklardır.

İktısad Müdürü Saffet Sezen francala mevzuu etrafında şunları söylemiştir:

«Aldığımız yeni tedbirlerle francala meselesini halletmiş bulunuyoruz. 5 yaşından aşağı çocuklara francala verilmesini Ticaret Vekâletine bildirdik. Talebimiz kabul edilirse çocuklara da francala tevzi edeceğiz. Çocuklara yüz ellişer gram francala verilecektir.»

ŞEHİR İŞLERİ

Ekmeğin ıslahı

Ekmek çeşnisi ıslah maksadile, Belediye iktısad müdürlüğü bazı tecrübeler yapmakta idi. Ekmek nümuneleri üzerinde Kimyahanede yapılan tahlillere aid raporlar Belediyeye gönderilmiştir. Alınan neticelere göre çeşninin ıslahı mümkün görülmektedir. Bunlar, halen yapılan ekmeklerden daha iyidir. Bilhassa rutubet derecesi 39 dur ki bu günkü ekmeğe nazaran daha azdır. Bu hususta ttkiklere devam edilmektedir.

Kaymakamlar arasında

İstanbul kaymakam ve nahiyl müdürleri arasında yeniden bazı nakiller yapılmıştır. Beykoz kaymakamı Sadeddin Ertur Sarıkamış kaymakamlığına, Silivri kaymakamı Nail Natler Beykoz kaymakamlığına, Mürefte nahiye müdürü de Silivri kaymakamlığına terfian naklolunmuşlardır.

500 liralık banknot

Evvelki gece Sirkecide Bolu - Kastamonu oteline inen iki müşteri, otelin halâsında 321-28 A numara ve serili bir 500 liralık banknot bulmuşlar ve otel sahibine teslim etmişlerdir.

Tramvay durakları

Tramvay idaresi tarafından yapılan tetkiklerde bazı tramvay duraklarının seyrüsefer bakımından mahzurlu olduğu tespit edilmiş ve bunların yerlerinin değiştirilmesi kararlaştırılmıştır.

İdare ile polis altıncı şube müdürlüğü arasında bu hususta temaslar yapılmaktadır.

Taşla yaraladı

Fatihte, Haydar mahallesinde oturan 11 yaşlarında Cevdet gene ayni yaşta arkadaşı Haydarı taşla başından yaralamıştır.

Odun fiatları

Bazı odun tacirleri hakkında zabıt tutuldu

Yenikapı, Kasımpaşa ve Fındıklıdaki odun depoları, stokları olduğu halde gelen müşterilere kantarlarının bozuk olduğu, ellerinde nakil vasıtaları bulunmadığı gibi bahaneler ileri sürerek müşterilere odun satmamışlardır.

Bu vaziyet karşısında zabıtaya müracaat ederek depolar hakkında zabıt tanzim ettirilmiştir.

Bazı odun tüccarlarının ileri sürdükleri iddia, maliyet ve nakliye ücretlerinin fazla olduğu ve 435 kuruşa odun satmanın mümkün olmadığıdır. Bunların iddiasına göre odun kayıkta teslim çekisi 350 kuruştur. Kayıktan depoya nakil, depoda kesici ve istifçi ücretleri ve motör masrafı ve evlere nakil masrafı da 350 kuruş kadar tutmaktadır.

Halbuki cumartesi günü satışa devam eden bir kısım tüccarlar da 435 kuruş narkın mevcud stoklar tükeninceye kadar yapılacak satış için kârlı bir nark olduğunu ileri sürmektedirler.

MAARİFTE

Yarıda kalan dersler

Bu sene tedrisatın 15 nisanda sona ermesi dolayısile bazı derslere aid müfredat bitirilememişti. Maarif Vekâleti, ikmal edilemiyen proğramları önümüzdeki ders senesine ilâveye karar vermiştir. Maarif müdürlükleri noksan tedrisat hakkında Vekâlete bir rapor göndermişlerdir. Yeni ders senesinde, bunlar için de zaman ayrılmka suretile noksanlar tamamlanmış olacaktır. Diğer taraftan ikmal imtihanlarının da eylûl iptidasında başlaması muhtemeldir.

Ceviz ağacına çıkarken

Kadıköyünde Kuşdilinde oturan 15 yaşlarında Sami, Mahmudbaba mezarlığındaki ceviz ağacına tırmanırken bastığı dalın kırılması üzerine altı metre yüksekliğinden mezarlığın parmaklığı üstüne düşmüştür.

Kaburga kemikleri kırılan Sami ifade veremiyecek bir halde Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Cezalandırılan esnaf

Beledî kontrol esnasında Eminönü ve Üsküdar kazalarında 24 esnaf cezalandırılmıştır.

Seyrüsefer kontrolunda da talimatnameye muhtelif şekillerde hareket ettikleri görülen 13 şoför, iki taşra otobüsü ve üç otomobil sahibi tecziye edilmiştir.

Acı bir ölüm

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü neşriyat müdürü ve Atletizm Federasyonu relsi Saffet Gürol'un büyük ağabeysi, Balıkesir sıtma mücadele lâboratuarı şefi doktor Nuri Gürol'un askerlik vazifesini ifa etmekte bulunduğu Konyada kalb sektesinden vefat ettiğini teessürle haber aldık. Arkadaşımız Saffet Gürol'a ve ailesi erkânına baş sağlığı dileriz.

IKTISAD

Piyasaya naftalin çıkıyor

Ticaret Vekâletinin tensibi üzerine bir Rumanyalı mülteci elinde bulunan 10,000 kilo naftalin Ticaret Ofisi tarafından devralınmıştır., Bunlar, kilosu 97 kuruştan Ofis tarafından piyasaya çıkarılacaktır.

Çimento tevziatı

İaşe Müdürlüğü cumartesi gününden itibaren çimento tevziatına başlamıştır. Resmî dairelerin ihtiyacı için bir liste hazırlanmıştır. Bunlar çimentoyu bağlı bulundukları teşekküllerden alacaklardır.

Kedilerle mücadele

İzmir (Hususî) — Belediye, şehir dahilinde kedilerle şiddetli bir mücadele açmıştır. Her tarafta kedi toplanmaktadır. Bir tahmine göre, İzmirde 3500 kadar kedi vardır.

HEM NALINA MIHINA

Bir İngiliz generalinin söylediği hakikat

İngilterenin Ortaşark orduları yeni Başkumandanı General Auchin Leck Kahirede gazetecilere beyanatta bulunmuş ve sorulan suallere cevab verirken Amerikanın harbe müdahalesi bahsinde şunları söylemiştir:

«— *Harbin kazanılması için Şimali Amerikanın harbe bilfiil iştiraki lâzımdır. Almanlar kendi topraklarında mağlûb edilmelidir. Binaenaleyh geçen harbdeki gibi Amerikan ordusunun Avrupada harbi kabul etmesi icab ediyor. Bir iki yıl içinde Amerika, bu ihtıyaca cevab verebilecek bir mevkide olacaktır.*»

Bir gazeteci arkadaş, Generalin bu sözlerini bir gaf ve «İngilizler hesabına pişmiş aşa soğuk su katmak» addediyor. Çünkü, «İngiltereye veya diğer bir yere ordu göndermeği Amerikalılar henüz zihinlerine yatıramamışlardır. Bunu istiyenler bugün azlık halindedir» diyor.

General Auchin Leck'in bu sözleri bir gaf mıdır, değil midir, onu münakaşa edecek değiliz; fakat bu sözler hakikatin tâ kendisidir. Çünkü, eğer, Alman ordusu, Şarkta Kızılordu tarafından mağlûb edilemediği, hele bilâkis Almanlar Sövyetleri yendikleri takdirde, Almanyanın yalnız abluka ile, yalnız hava harbile çökmesi ihtimali yok denilecek kadar zayıftır.

Alman orduları, Şimal Buzdenizinden Karadenize ve Hazer denizine kadar Sovyet Rusyanın her bakımdan zengin topraklarını ele geçirirlerse, artık ablukanın tesiri sıfıra yaklaşır. Yalnız hava bombardımanlarile Almanyayı mağlûb etmek mümkün değildir. Almanlarınkinden çok fazla zırhlı ve motörlü birliklere sahib büyük bir ordunun hava kuvvetlerinin temin edeceği hâkimiyete dayanarak Avrupa kıt'asına çıkması ve Alman ordusunu mağlûb etmesi lâzımdır. General Auchin Leck'in sözleri, şimdilik umumî olan bu kanaatin açıkça ifadesidir.

İngilterenin yalnız başına vücude getireceği kara ordusunun da Almanları mağlûb edebilecek bir üstünlüğe sahib olamıyacağını basit bir hesab gösterir. İngiltere, geçen harbde, serbest Irlânda da dahil olmak üzere İngiliz adalarındaki 45 milyon nüfustan 8,370,000 kişiyi silâh altına almıştı. Ayrıca 375 milyon nüfusu olan dominyonlarile müstemlekelerinden de 894,762 kişi harbe filen iştirak etmişti. Mütareke imzalandığı zaman, Garb cephesinde 560 muharib taburdan mürekkeb 60 İngiliz tümenile 3 tümenli bir süvari kolordusu vardı. 14 tümen de İngilterede talim ve terbiye görmekte veya teşkil edilmekte idi. Fransadaki bu İngiliz ordusunun muharib mevcudu 1,157,080 kişi tutuyordu.

İngiliz İmparatorluğu, geçen harbde, bütün cephelerdekiler dahil olmak üzere 103 tümen teşkil etmişti. Bu defa daha büyük bir gayret sarfile 120 tümen teşkil edebileceğini kabul etsek dahi, Almanyanın yalnız bu 120 tümenle mağlûb edilemiyeceği meydandadır.

Bugün Almanyanın 300 tümeni olduğu söyleniyor. Almanlar, geçen harbin son senesinde Garb cephesinde 200 den fazla tümenle taarruza geçmişlerdi. Bu defa, Almanya daha büyümüştür. Avrupadaki bütün Alman unsuru hemen hemen kâmilen Almanyanın elindedir. Şimdiye kadar, mağlûb veya emrine ram ettiği bir düzine kadar devletin bütün silâh ve malzemesini elde etmiştir. Bu itibarla 300 tümen teşkil ettiğine inanmak yanlış olmaz. Ayrıca istediği tarafa çektiği müttefikleri de vardır.

Bu kısa hesab ve mukayese bize gösteriyorki, İngiliz kara ordusu, yalnız başına, Avrupa kıt'asında, Almanları mağlûb edebilecek bir sayı üstünlüğüne dahi sahib olamıyacaktır. İngiliz ordusunun Alman ordusu gibi eski ve tecrübeli bir ordu olmadığını, ve harb içinde kurulmuş yeni ve tecrübesi az bir ordu olduğunu da unutmamak lâzımdır.

Hesab meydanda olduğuna göre, General Auchin Leck'in Almanyayı yenebilmek için Amerika ordusunun da, geçen Büyük Harbde olduğu gibi, Avrupaya milyonlar göndermesi lâzımdır, sözü doğrudur.

Küçük hikâye

Haysiyet meselesi

Telâviv... Saat 9,35.

Dünyanın dört bucağından sökün eden iş adamlarının doldurduğu kalabalık bir cadde... Öbek öbek toplanıp, keçelenen halkın yaygaralı jestlerle önlerinde durup iktısadi münakaşalar yürüttüğü iki sıralı mali müesseseler: Borsa dairesi, takasevi, ticarethaneler, sarraf dükkânları, bankalar, gene bankalar... Her kapı önünde mütemadi girip çıkışların baş döndürücü akışı... Adım başına tekallüs etmiş sevimsiz çehreler, ihtiras fışkıran gözler, sırıtan dişler, heyecan ve asabiyetle sararmış renkler, vadeden cerbezeli ağızlar... Ve bütün bu dekoru kaplıyan, sersemletici rakamlarla karışık, anlaşılmaz bir uğultu...

İki sene evvel kopup, işlerinin büyük bir kısmını felce uğratan harb badiresi karşısında gittikçe bunalan armatör Sebetay Levi de bu kalabalığa karışmak üzere idi. Hem yürüyor, hem gazetesini okuyor. Elindeki (Eltelegrafo) dan, besbelli ilham almaya çalışıyordu. Havadisler hoşuna gitmemiş olacak ki okuma işi ilerledikçe kaşları çatılıyor, benzi soluyor, elleri titriyor... Selâm verseler çatmak istiyor. Hani... Öfkesini kimden alacağını bilemiyordu.

Borsanın kapısından adımını atacağı zaman şiddetli bir sadme ile sarsıldı Elindeki gazete, maske gibi, yüzüne yapıştı. Biraz da yırtıldı. Açılan delikten kambiyo şefi Muiz Beharın, iri bir bilârdo yuvarlağını andıran, saçsız ve mücellâ kafasını seçer gibi oldu:

Bu baş, kendininkile dehşetli bir karambol yapmıştı.

Esasını ararsanız Muiz Beharın da suçu yoktu. Onun elinde de o günkü kurların listesi vardı. Yürürken hem listeyi tetkik ediyor, hem de karşıkı millî bankanın direktörü ile yapacağı karışık bir arbitraj projesini zihninde tasarlamakla meşgul oluyordu.

Muiz Behar özür dilemek istedi. Fakat ağzını açarken, Sebetay Levi ona vakit bırakmadı. Daha evvel kendi ağzını açtı ve gözlerini yumdu:

— Kör a kör, yormiyor musun?

Dedikten sonra bu sözünü gürültülü bir tokatla da tetviç etti.

Bay Levinin, bir tanıdığa reva gördüğü bu tecavüz, lâyıksızdı doğrusu Bunu kendi de hissetti ama, olan olmuştu bir kere... Artık orada fazla duramadı, yoluna devam etti.

Muiz Behar, kuvvetli hasmına mukabele edemiyeceğini biliyordu. Maamafih - ucu paraya dokunmadığına göre - işin, daha ziyade durup düşünmeye değeri yoktu. Bunun için, musademede başından fırlıyan şapkasını yerden alarak kolunun tersile tozlarını silip kızaran yanağını uğuşturmakla iktifa etti. Kendi kendine de:

— Tokadin acisi canima diydi ama o erifin da avuşlari yelbetta sizlamiştir.

Diye teselli buldu, içi biraz ferahladı

— Oholsun ursuza!

Dedi ve o da yoluna devam etti.

***

Saat 10.

Borsa simsarı Semoel Natan, Muiz Beharın kulağına eğilerek, hafifçe mırıldandı:

— Afedersiniz Başefendi, Sebetay Levi, sizi niçin vurdu?

On dakika sonra, banker İzrael Matalonun muhasibi İzak Şalum da mütecessis bakışlarla süzdüğü Muiz Behara sokularak, çekine çekine, ayni suali tekrarladı:

— Pardon kuzum, Bay Levi size neden tokatlâdi?

Hoppala... Muiz Behar; kendiliğinden örtbas olur sandığı hâdisenin dillere destan olduğunu; meraklıların, yarım saat içinde düzineyi bulduğunu görünce bayağı sinirlenmeye başladı: İşte poliçeci, mübayaacı, sarraf çırağı, borsa komisyoncusu, banka kapıcısı... İlâh. Hep gelip gelip bundan bahsediyor, sebebini soruyorlardı.

— Artik fazla yeliyor, diye düşündü, oyleysan Sebetay olacak çakpina addini bildirayim da o da yorsun tokat atmanin nasin olduyunu. Eyer buyun şayitlerimi yondermezsam butun alka, borsacilara rizil olduyum yundur.

***

İyi ama öyle iki şahid gönderivermekle iş, olup bitmiş sayılmazdı. Hartada her şey yazabilirdi. Sonu belli olmıyan bir düelloda, derisine mecburi hava delikleri açtırmak, belki ölmek de vardı. Vuruşmıyacak olursa, o zaman da haysiyetsiz yaşayacaktı. Adeta iki ucu mundar bir değnekti bu: Ölmek-rezil olmak. Muiz Behara göre, ikisi de çıkar yol değildi. O halde bu yolların bir üçüncüsünü bulmalıydı.

Muiz Behar: çelimsizdi, korkaktı ama şeytana külâhı ters giydirecek takımdandı. Fakat ne yazık ki, tekmil zekâsını ve - daha doğar doğmaz seferber hale getirdiği - bütün şeytani kabiliyetlerini hep kambiyo işlerinde kullanmıştı. Şimdi, ne tarafa sevkederse etsin, onun bu açıkgözlük melekesi artık bildiğinden şaşmıyordu: Kırk yılın verdiği bir itiyadla, döne dolaşa, hep ayni noktaya geliyor, para mevzuu üzerinde karar kılıyordu.

Hay, ayakları kırılsaydı da borsadan dışarı adımını atmaz olsaydı. Sabah sabah ne demiş de bu belâyı satın almıştı!

Bununla beraber, saat on biri çalarken, gözleri parıldadı. Tıpkı muvazene kanununu keşfeden Arşimed gibi:

— Buldum!. diye bağırmasile odadan çıkması bir oldu. Ve Sebetay Levinin hâlâ borsada meşgul olduğunu öğrendikten sonra bir taksiye atlıyarak soluğu, belâlısının evinde aldı.

***

Bayan Levi de, herkes gibi, Muiz Beharı tanırdı. Onu güleryüzle karşıladı. Bay Behar, nefes nefese:

— Vakitlar hayrolsun Hanum!

Dedikten sonra sordu

— Bezin Levi burda mi?

— Dâ yelmedi.

— Kârli bir iş için yelmiştim. Bulunmaz bir kelepurdu.

— Nasin biçim işti bu?

— Şimdi uzun uzun anlatmaya müsade yok. O kadar soyleyim ki, buyuk bir sipekülâsyon. On para bilem zarar yok. Kâri sorarsan, yuzde iki yuz, belkim uç yuz! Acaba yeç mi yelir? Eyer bir parça yicikirsam er şiy bozulur. Vah vah, ne yapalum kismet diyilmiş. Bin inyilizlan bu iş yorülecekti.

Yüzde üç yüzden üç bin İngiliz!

Muiz Beharın düşündüğü gibi, vukuatın bir dakikada bin kılığa girmek ihtimali de yok değildi.

Bu müthiş yüzdelerin kuvvetile canlanan ve ingilizlerin parıltısile gözleri kamaşan muhterem Madam Levi büyülenir gibi oldu. Fırsat, bu fırsattı Kocası ne diyecekti? Burada olsa muvafakat etmiyecek miydi? İşte, o da öyle yaptı: Kocasının ihtiyat kasasından çıkardığı bin lirayı Muiz Behara, makbuz mukabili, teslim etti.

***

Ne siz, ne Sebetay Levi, kim olursa olsun, bin İngiliz liralık borclusunu, böyle kriz bir zamanda öldürmeye kıyamaz elbette. Çünkü ölmüş bir adamdan alacak tahsili uzun iştir. Bir sürü külfetlere katlanmak; resmî, hususî muameleler peşinde haftalarca, aylarca koşup didişmek lâzım. Sizin buna vaktiniz olsa bile; gözleri önünden ayırmak istemediği paraları kadar, kıymetli olan vaktini böyle boşuboşuna israf etmeğe, hele haftalarca koşup tozmıya, bakalım Bay Levinin tahammülü var mı?

Muiz Behar da böyle düşünüyordu. Madam Leviden ayrıldıktan yarım saat sonra, borsa sismsası Simoel Natan'a muhasib İzak Şalomi buldu ve azametle onlara:

— Be kuzum, dedi, emen Levinin evinda yidiniz. Bana pardon disin. Yoksam, babamin olüsunu yoreyim. İş cok kanli bir doyuse varir. İkimizdan biri yebermedikcas bu iş bitmez. Ayda yoreyim sizi, yule yule.

N. TAPMAN

SON HABERLER

Siyasi İcmal

Hitlerci Almanyaya karşı İngiliz - Sovyet ittifakı

Tam salâhiyetli murahhaslar tarafından imzalandığı için tasdika iktıran etmesine de lüzum kalmıyan ve derhal mer'iyete giren bir İngiliz - Sovyet ittifakı imzalanmıştır. İki maddeden müteşekkil olan ittifak, kısalığı ve sarahatile temayüz ediyor. Birinci maddeye göre İngiltere ile Sovyetler Birliği, müşterek düşmanları olan Hitlerci Almanyaya karşı birbirine her yardımı göstereceklerdir. İkinci maddeye göre iki devlet birbirlerile istişare etmeden ve birbirinin muvafakatini almadan sulh veya mütareke müzakeresine girişmiyeceklerdir.

İttifakın münhasıran Hitlerci Almanyayı istihdaf ettiği gayet sarihtir. Yani Hitler rejimi Alman halkı tarafından yıkılır ve yerine Alman halkının seçeceği başka bir rejim kaim olursa ittifak da gayesine ermiş olur. Bu vaziyete göre Sovyetler Birliğile İngiltereyi birleştiren amil, Almanyaya husumet değil, «Hitlerci Almanya» nın mütecaviz siyasetine husumettir. Binaenaleyh Hitlerizmin gerek dahilî, gerek haricî bir sadme ile yıkılması üzerine, Alman milletile sulh yapmak için bir mâni kalmıyacaktır. Hatta, iki taraf arasındaki ittifakın bu gayesi tahakkuk ettikten sonra her birinin serbest hareket edeceğine hükmetmek de mümkündür.

Bu vaziyet, son haftalar zarfında perde arkasında cereyan eden bir takım müzakereler hakkında resmî rical tarafından verilen ipuclarına uygun gelmektedir.

Meselâ İngiltere Hariciye Nazırı Mister Eden, bir hafta önce söylediği bir nutukta «Almanların uçurduğu bir sulh uçurtmasından» bahsetmiş, fakat İngilterenin Hitlerci Almanya ile konuşmasına veya anlaşmasına imkân bulunmadığını söylemişti.

Malûm olduğu üzere Almanyanın, uçurduğu «sulh uçurtması» Rudolf Hess'in bir Alman tayyaresile İngiltereye gitmesi ve İngiltere ricalile görüşmesiydi. Bu görüşmelerin hangi mevzu etrafında dönüp dolaştığı henüz ifşa edilmemişse de vuku bulan hâdiseler, maksadı anlamağa yardım etmiştir. Maksad, Almanyanın Sovyetlerle harbe girmesi, yani garbî Avrupadan feragat ederek şarkî Avrupayı istihdaf etmesi mukabilinde İngiltere ile sulh yapmaktı. Fakat İngiltere bu teklifi kabul etmedi. Almanya, teklifinin kabul olunmamasını, Sovyetlerle harbe gireceğine inanılmamasına atfedildiğini zannederek, yahud Sovyetlerle harbetmekten başka çare bulamıyarak Sovyetlere birdenbire harb ilân etti.

Fakat İngilizler, Almanlarla sulh yapmamak hususunda ısrar ettiler ve Sovyetlerle elbirliği yapmağa karar verdiler.

Çünkü Almanyanın Sovyetlerle yaptığı harb, ne netice verirse versin, bu netice İngiltere için ancak müfid olabilir. Yani Sovyetler, Alman taarruzlarına dayanacak ve harbi uzatacak olurlarsa İngiltere ve Amerikanın silâhlanmalarını tamamlamalarına ve silâhça Almanyaya kat kat üstün bir hale gelmelerine yardım ederler. Yahud Sovyetler Alman taarruzlarına dayanamıyarak kısa bir müddet içinde derin ricatler yapmağa mecbur kalacak olurlarsa, ric'at ettikleri her yeri çöle çevirircesine tahrib edecekleri için gene Almanlar bir şey kazanmamış ve Sovyet kaynaklarını istismar ederek İngiltereye taarruz için imkân bulamamış olurlar. Vaziyet her bakımdan İngilterenin lehinde olduğu için İngiltere Hitlerin uçurttuğu sulh uçurtmasına ehemmiyet vermemiş, bilâkis Sovyet - Alman harbi başlar başlamaz, Sovyetlerle anlaşmak için müzakerelere girişmiş ve nihayet bu müzakereleri bir ittifak imzasile neticelendirmiştir.

Fakat bu ittifak da harbin «Hitlerci» Almanya ile yapıldığını tasrih ederek Alman milletine açık bir kapı bırakmış ve ona şimdiki rejimi yıkmak mukabilinde sulh vadetmiştir. Yani Alman milleti, harbin bir çıkmaza saptığını görerek harbden feragat ettiği anda, Hitlerizmi atmak mukabilinde sulha kavuşmak imkânını elde edecektir.

İttifakın Hitlercilik aleyhdarlığına hasrolunmasının manası bu olsa gerektir.

Hitlerizmin de buna mukabil, bu hedefi körlemek için uğraşacağı yani evvelâ Sovyetler Birliğini münferid sulha talib olmağa sevketmek, sonra da İngiltereye yüklenmek için uğraşacağı şüphe götürmez.

Bu yarış başlamıştır ve devam etmektedir. Fakat yarışı kimin kazanacağı henüz belli değildir.

İngiliz - Sovyet ittifakı, bu yarışın vukuunu teyid eden bir vesikadır. Asıl yarışsa harb sahnesinde vuku buluyor ve orada nihayet bulacaktır.

Suriye mütarekesi :

Suriye mütarekesi nihayet imzalanmış ve Suriye harekâtı nihayet bulmuştur. Bu satırları yazdığımız ana kadar mütarekenin metni neşredilmemiş olduğu için mahiyeti hakkında söz söylemek imkânına malik değilizl. Fakat Suriye harekâtının bitmiş olması bir muvaffakiyettir. Gerek İngilizlerin, gerek Fransızların, bu hâdise dolayısile birbirlerini kırmamağa dikkat ettikleri, Suriyedeki İngiliz başkumandanı General Vilson'un mütareke dolayısile neşrettiği mesajdan anlaşılıyor. O halde bu bahis üzerinde durmamak daha doğru olur.

Fakat müttefikler Suriyeyi işgale teşebbüs ettikleri sırada Suriyeye istiklâl ve hürriyet vadettikleri için onların verdikleri sözü tutarak Suriye halkını tatmin etmeleri beklenir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Amerikada yeni askerî tedbirler

Silâh altına alınanların hizmet müddetleri uzatılacak

Nevyork 13 (a.a.) — Röyterin Vaşingtondan bildirildiğine göre, Ruzvelt, Kongredeki parti reislerile mümessiller ve Âyan Meclislerinin askerî encümenleri reislerini bir içtimaa davet etmiştir. Bu konferansta, Amerikan askerlerini evvelce tayin edilen müddetten fazla bir müddet silâh altında tutmayı ve Amerikan kıt'alarının harekete geçirilmesine mâni coğrafî tahdidatı kaldırmayı temin edecek kanun projeleri hazırlanacaktır.

Mümessiller Meclisi askerî encümeni reisi demokrat May, beyanatta bulunarak; Genelkurmay Reisi General Marsall'in bu gibi kanunların lüzumu hususunda kendisini ikna etmiş olduğunu söylemiş ve gelecek hafta Kongreye bir kanun teklif edeceğini ilâve etmiştir.

Amerikada musadere edilen Danimarka vapurları

Vaşington 13 (a.a.) — Bahriye komisyonu, Amerika limanlarında kullanılmadan duran mütebaki 16 Danimarka vapurunu da alıkoyduğunu bildirmiştir. Bu suretle gemilerin musaderesi hakkındaki kanun mucibince alınan Danimarka gemilerinin sayısı 31 i bulmuştur.

Bahriye komisyonu bundan bir müddet evel bir İtalyan vapurunu musadere etmişti. Ruzvelt, diğer 15 İtalyan vapurile bir Alman vapurunun da kullanılmasına müsaade eylemiştir. Bu vapurlar casusluk hakkındaki 1917 kanununa tevfikan musadere edilmiştir.

Bütün bu vapurlar Amerika limanlarında, kullanılmadan duran 80 ecnebi vapuruna dahildir.

Amerikadaki Alman konsolosluk memurları

San Francisco 13 (a.a.) — Buradaki İngiliz başkonsolosluğu memurları, Amerika Hariciye müsteşarı Sumner Welles'in dün yaptığı beyanatı hayretle karşılamışlardır. Welles'in beyanatına göre, İngiltere hükûmeti Westpoint vapurile Nevyorktan Lizbona gidecek olan Mihver konsolosluk memurlarına birer mürur tezkeresi vermeği taahhüd etmekte, fakat Japonya tarikile dönecek olanlara böyle bir teminat vermemektedir.

Son günlerde beyan olunduğuna göre, Büyük Britanya hükûmeti Hitler'in yaveri ve Almanyanın sabık Nevyork başkonsolosu Fritz Wiedemann'ın siyasî masuniyetine riayet edecektir. Wiedemann Yavatamaru vapurile pazar günü hareket edecektir.

İngiliz başkonsolosluğu sözcüsü şunları söylemiştir:

«— Size şunu söyliyebilirim ki normal zamanlarda konsolosluk memurlarının Pasifik denizini geçmelerine hiç bir veçhile itiraz etmek aklımızdan geçmez. Fakat Sumner Welles'in bizden fazla bir şeyler bilmesi mümkündür.»

Munzam Bulgar bütçesi

Sofya 13 (a.a.) — 4,3 milyar levalık 1941 senesi munzam bütçe dün Maliye Nazırı tarafından Sobranya Meclisine verilmiştir. Bu para millî müdafaanın takviyesine ve asrileştirilmesine aynı zamanda da Makedonya ve Dobricada kurtarılan mıntakaların kalkınmasına sarfedilecektir.

Nankine göre İngiltere Çinle ittifak yapmış?

Nankin 13 (a.a.) — Nankinin salâhiyetli mahfillerinde beyan olunduğuna göre İngiltere ile Çunking Çin hükûmeti arasında bir ittifak akdolunmuştur.

İngiliz hava kuvvetleri

Fransaya büyük mikyasta hücumlar yapıyorlar

Londra 13 (a.a.) — Hava Nezaretinin istihbarat servisi bildiriyor:

Ağır İngiliz bombardıman tayyareleri dün avcılar refakatinde olarak şimalî Fransa topraklarına akınlar yapmışlardır. Tayyareler sabahleyin Seine üzerindeki Letrait'de inşaat tezgâhını öğleden sonra da Hazerrouck'ta emtia garlarını bombardıman etmişlerdir. Bu harekâtta hiçbir İngiliz tayyaresi kaybolmamıştır.

İngiliz avcıları gündüz yaptıkları taarruz harekâtı esnasında dokuz düşman avcısı tahrib etmişlerdir. Bundan başka müteaddid Alman pike bombardıman tayyaresi de yerde tahrib edilmiştir. Dört İngiliz avcısı kayıbdır.

Bir düşman bombardıman tayyaresi dün akşam İskoçyanın şimal sahili açıklarında bir İngiliz avcısı tarafından tahrib edilmiştir.

Bu harekât esnasında 6 düşman avcısı düşürülmüş ve iki İngiliz avcısı kaybolmuştur.

Gündüzün Blenheim bombardıman tayyareleri Holanda açıklarında düşman gemilerini araştırmışlar ve müteaddid devriye gemilerine taarruz etmişlerdir.

Walcheron adasındaki topçu mevzileri de bombardıman edilmiştir Bir İngiliz bombardıman tayyaresi kaybolmuştur.

İngiltere üzerinde

Londra 13 (a.a.) — İngiliz Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin dün akşamki tebliği:

Bugün öğleden sonra birkaç düşman tayyaresi, İngiliz sahilleri yakınlarında uçmuşlardır. Bunlardan biri sahili aşmış ve İngilterenin şarkında bir yere bombalar atmıştır. Pek az kimse yaralanmış ve bazı hasarlar olmuştur.

Bombardımanlar yüzünden Alman istihsalâtı yüzde 30 azalmış

Londra 13 (a.a.) — Röyter: Moskova radyosuna göre, askerî eksperlerden Soring Almanyada sınaî istihsalâtın İngiliz tayyareleri tarafından yapılan bombardımanlar neticesinde yüzde otuz azaldığını bildirmiştir.

Soring, Almanyada cephe gerisinde bilhassa memnuniyet vermiyen dahilî siyasî vaziyetten mütevellid kararsızlığın boyunduruk altındaki milletlerin işçilerindeki hoşnudsuzluk yüzünden daha ziyade vahimleştiğini ilâve eylemiştir.

Bremen gene bombalandı

Londra 13 (a.a.) — Hava Nezaretinin tebliği:

Bombardıman tayyarelerimiz cumartesi gecesi şiddetli bir fırtınaya rağmen Bremendeki hedeflerle Almanyanın şimali garbisindeki diğer hedeflere hücum etmişlerdir. Bremende sanayi mıntakalarile bahrî inşaat tezgâhları üzerine bir çok yüksek infilâk ve yangın bombaları altılmış ve büyük yangınlar çıkarılmıştır.

Alman tebliği

Berlin 13 (a.a.) — Alman hava kuvvetleri, İngiliz nakliye vapurlarına karşı yaptıkları mücadeleye devam ederek dün gece İngilterenin cenubu şarkî sahili yakınlarında 4000 ton hacminde bir düşman şilepini batırmışlardır. Muharebe tayyarelerimiz İngilterenin cenubu şarkisinde Taymis nehri munsabındaki liman tesisatını bombardıman etmişlerdir.

Manş sahilleri üzerinde cereyan eden hava muharebelerinde düşman üç avcı tayyaresi kaybetmiştir. Tayyare dafi bataryalarile donanma topçusunun faaliyeti neticesinde de 3 muharebe tayyaresi düşürülmüştür.

İngiliz hava kuvvetlerine mensub hafif teşekküller dün gece Almanyanın şimali garbî sahilleri üzerine bombalar atmıştır. Mühim hasar yoktur.

Amerika Açores ve Yeşil burun adalarını işgal etmiyecek

Nevyork 13 (a.a.) — Portekiz elçisinin bildirdiğine göre Amerikan hükûmeti, Açores ve Yeşilburun adalarına girmiyeceğine dair Portekize teminat vermiştir.

Japon Hariciye Nazırı Sovyet sefirile görüştü

Tokyo 13 (a.a.) — Sovyet elçisi Smetanin dün öğleden sonra Japon Hariciye Nazırı M. Matsuoka'yı ziyaret etmiştir.

M. Matsuoka'nın hususî dairesinde vuku bulan bu mülâkat bir buçuk saat sürmüştür.

Haber alındığına göre M. Smetanin Alman - Sovyet harbinin neticeleri hakkında M. Matsuoka'ya malûmat vermiştir. Diğer mühim meseleler de görüşülmüştür.

Fikirler

Cinsiyet ilcası ve iffet meselesi

Yazan : **Profesör M. Şekib Tunc**

Hayvanların çoğunda muayyen mevsimlere bağlı ve insiyakî bir hürriyet içinde fonksiyonlarını yapan cinsiyet ilcası insanlarda kazandığı ruhî ve içtimaî karakterlerle çok büyük bir ehemmiyet alarak din ve ahlâk adamlarını asırlarca üzerinde titrettiği ve ayni zamanda şair, romancı ve san'atkârların adeta ebedî mevzuları olduktan sonra nihayet psikanalizin eline geçerek ruhun derinliklerine yol açan en orijinal psikolojik nazariyelere kadar ilerlediği malûmdur.

Herşeyden evvel zürriyetin devamına vasıta olan bir insiyaka dayanan cinsiyet ilcasının esas itibarile tabiî bir temayül olması onu tabiiyat sahasına koymağa ve bir tabiiyatçı gözile tetkik etmeğe sevkeder. Ve filhakika hayvanların cinsiyet hayatını bahse mevzu olduğu zaman daha ilerisine gitmeğe hacet olmadığı kolayca teslim edilir. Çünkü buradaki cinsî meseleler ancak tabiiyat sahasına münhasırdır. İstenilen hayvanları üretmek, bunların cins ve nevilerini ıslah etmek, yeni neviler meydana getirmek imkânları dışında ahlâkî, içtimaî, dinî veya ruhî meselelerin hayvan cinsi hayatında dikkate değer bir yeri olmaması tam manasile cinsî meseleleri insanlara tahsis etmiştir. Bunlar, bilgisizlik ve yolunu katmerleştiren cahilâne gayretler yüzünden o derece tanınmaz şekiller almışlardır ki hakikî çehreleri meydana çıkarılmadan cinsiyet meselelerinden hiçbirinin hakikî bir hal suretine erişmesi kabil değildir. Doktorlar da meselenin sadece anormal ve maraz taraflarile uğraştıklarından temin ettikleri aydınlık mahdud kalmaktadır. Fazla olarak cinsiyet hayatının kapalı geçmesi ve kapalı tutulmak istenmesi, vakıaları oldukları gibi görüp tespit etmeğe mâni olduktan başka bunların ıslahı imkânlarını da son derecede güçleştirmektedir. Herhangi tabiî bir hayattan meselâ yiyip içmenin bu tarzda cereyan ettiğini farzedelim: Herkes bildiği gibi gizlice yiyip içecek, fakat hiç kimse başkalarının neler yediğini ve bunlardan ne gibi istifade ve zararlar gördüğünü bilmiyecek, yenen şey bir mesele olacak, bunları kaç defa, nasıl ve ne vakit yemek lâzım geldiği birer sır olarak devam edecektir. Yalnız bazı sırdaşlara arasıra ifşalarda bulunacak, onlar da bize kendi zevk veya oburluklarını tavsiye edecek; bu suretle belki de en abes öğüdlere kapılarak büsbütün şaşıracaktır.

Burada denecek ki yiyip içmek açık ve serbest olduğu halde meseleleri tamamile halledilmiş değildir. Evet, fakat aradaki fark çok büyüktür. İyi ve sıhhî yiyeceklerin neler olduğunu umumiyetle bildiğimiz gibi bu hususta yaptığımız tecrübelerin arada serbestçe konuşulması neticesinde kendimize uygun yiyecekleri ayırmada yardımlar gördüğümüz muhakkaktır.

Cinsiyet ilcasının sırlarına en çok dikkatin Ortazamanda sarfedildiğini görüyoruz. Memnu meyvanın ısırılması, Hazreti Âdemin ilk günahı bu yüzden işlemesi ve cennetten koğulması efsanesini kuvvetle yaşatan Ortazaman, ilk günahın buradan başladığı kanaatile cinsiyet hayatına son derece dikkat etmeyi dinî ve ahlâkî vazifelerin başında olarak kabul ettikten sonra bu hususta en sıkı bir inzibatı bir selâmet meselesi addetmekle temeyyüz etmişti. Hatta hıristiyanlığın bazı tarikatlerinde ve bir kısım rahiblerde cinsiyet temayülünü mutlak bir perhizkârlık içinde hapsetmek ideal bir hayat mertebesine çıkarılmış, Meryem Ananın visalsiz zürriyet yapması efsanesi (ki pek eski efsanelerden gelmektedir) bekâret ve iffete bir kutsiyet kıymeti vermiştir. Hıristiyan manastırları hâlâ bu zühd içinde yaşıyan insanlrla doludur. Bunlar haricinde ayni zahidliği, meslekî bir zaruretle değil de, kendi zevk ve tercihlerine göre serbestçe ihtiyar edenler de vardır.

Cinsiyet ilcasının bir de normal ve içtimaî bir tahdidi vardır ki buna «iffet» diyoruz. İffet, cinsiyet ilcasının mutlak bir hapsi olmayıp istenen bir eşin inhisabına kadar irade ile zaptedilmesidir. Yalnız kızlardaki iffetin bekâretle eş olması bunların ayni şey olduğunu asla ispat etmez. Çünkü bekâret muhafaza edildiği halde iffetli olmamak kabil olduğundan, bekâretin iffet ahlâkile zarurî hiç bir münasebeti yoktur. Normal iffet, cinsî hayatı mutlak bir perhizkârlık içinde hapseden bir cinsiyet zahidliği olmadığı ve bu hayata karşı daima uyanık olmasına rağmen kendisini zaptetmesini bildiği için zahidlikten çok daha nazik, ve tehlikeli olduğu kadar güç ve kıymetli bir durumdur. O halde ki onun sarih ve etraflı bir tarifini yapmak, beyaz ve temiz karlara, eritmeden dokunmak gibi güç oluyor.

Cinsî hayatta evvelâ bir temizlik keyfiyeti, sonra da ahlâkî bir durumun muhafazası olan iffet, ideal bir tatmin arayan ve ilcalarına bu ideali hâkim kılan kimselerde görülür. Ve iffetteki imsak daima bir ideale bağlıdır. Bu bağlılığın gayesi, cinsî zahidlikte olduğu gibi mutlak bir perhizkârlık olmadığından bir başkasına, ideal bir eşe müteveccihtir. Binaenaleyh iffetin imsakî cinsiyet ilcaları dışında olmayıp bunların içinde vaki olan bir imsaktir. Daha doğrusu ideale erişinciye kadar ilcalarla çarpışmak ve onları yenmek faziletidir; yoksa cinsiyet hayatının yabancısı olmak gibi bir anomali değildir.

İffeti, cinsleri birbirlerine asla yaklaştırmıyan bir sed gibi görmek doğru olmadığı gibi bu seddin aşılabilmesi bilhassa kadının kabulüne bağlı olduğundan normal bir iffetin redden ziyade kabule mütemayil olması lâzımdır.

İffete güzellik ve yüksekliği veren şey onun bir ideale bağlı olması, bu idealle beslenmiş olmasıdır. Bunsuz iffet güzel olmaktan ziyade hesabiliğe düşerek çirkinleşmek tehlikesine maruzdur. Buna mukabil bir ideale bağlı olan iffete, riayet edilecek çok ihtimamlı kaideler sistemi vücude getirmeğe savaşmak da zaiddir. Çünkü onun temizlik ve yüksekliği bunları kendi kendine bulduracak kadar kuvvetlidir.

İffet bu suretle şekilden ziyade ruhta ve manada olduktan sonra iffetsizlik hakkında verilecek hükümlerde de çok dikkatli ve anlayışlı olmak lâzımdır. İşte pek genc ve saf bir kadın ki kocasile hakikaten geçinemediği için mahkemeye müracaat ediyor. Koca, kadından ayrılmak istemediği için boşanmaya razı olmuyor. Mahkeme bunun üzerine bir müddet için ayrılık kararı veriyor. Fakat genc kadın bu esnada bir adamı şiddetle ve bütün kalbile seviyor ve münasebette bulunuyor: Bütün emeli, ilk defa duyduğu bu hakikî muhabbetle yeni ve mes'ud bir yuva kurmaktır. Şimdi bu genc kadını, şekil dolayısile, iffetsizlikle itham edebilir miyiz?

Hayır, iffet, ne şekildir, ne de bir kaplumbağanın kendi kabuğuna çekilmesi gibi cinsî hayattan el etek çekmektir. Onun bir fazilet olması nefsin bir kontrolu olmasından, karakter ve iradeyi kuvvetlendirmeğe yardım etmesinden, mümkün olan en güzel ve en iyi bir cinsî hayatın yaşanmasına doğrudan doğruya elverişli bulunmasındandır. Bunun için esas itibarile manevî vakıalara bağlı olan iffeti cismanî cihetten almak veya sadece hukukî şekillere bağlamak doğru değildir.

Türk ahlâkında, iffete daima çok büyük bir ehemmiyet verildiği, fakat cinsî hayatın zahidliğe götüren mutlak bir imsakine asla gidilmediği malûmdur. Türk ana ve babalarının en büyük saadetleri evlâdlarını evlendirmek, evlenmiş görmektir.

İptidaî, medenî bütün cemiyetlerde iffetin ve hatta imsakin ehemmiyeti daima büyük tanınmıştır. Çünkü cinsî hayatın soysuzlaşması cemiyeti de beraberinde sürüklemektedir.

M. Sekib TUNC

Batavyada askerî hazırlıklar

Felemenk Hindistanı bir seferî kıt'a techizine karar verdi

Londra 13 (a.a.) — Batavya radyosuna nazaran Felemenk Hindistanı hükûmeti harb gayreti programına dahil olarak bir sefer kıt'ası teçhizine karar vermiştir.

Spiker, bunun tatbikı imkânının beynelmilel vaziyetin inkişafına bağlı olduğunu ilâve etmiştir. Felemenk Hindistanı pilotlarile harb tecrübesi olan pilotların mübadelesi meselesi de tetkik edilmektedir. Harb tecrübesi olan bazı muallim tayyareciler daha evvel Felemenk Hindistanına gelmiş olduğu gibi müttefik harb bölgelerinde de müşahid sıfatile bazı subaylar gönderilmiş bulunmaktadır.

Peru ile Ekuatör'ün arası bulundu

Buenos - Aires 13 (a.a.) — Hariciye Nazırı Ruiz Qinzaza, Peru elçisi Mareşal Benairdes ile yapmış olduğu bir görüşmeden sonra, Peru'nun Ekuatör'le olan hudud ihtilâfı hususunda Arjantin, Brezilya ve Birleşik Amerika devletlerinin tavassut teklifini esas itibarile kabul ettiğini bildirmiştir.

Peru tarafından bazı itirazlar ileri sürülmüş ise de halli imkânsız değildir.

Ekuatör'ün cevabı daha gelmemiştir. Fakat Buenos - Aires siyasî mahfillerinde, Ekuatör'ün tavassut teklifini kabul edeceği tahmin edilmektedir.

Hududda yeni hâdise olmuş

Lima 13 (a.a.) — Cumartesi günü Peru Hariciye Nazırı, Peru ile Ekuatör arasında hudud mıntakasında yeni hâdiseler vukua geldiğini bildirmiştir.

Bulgar Yahudilerinden fevkalâde vergi

Sofya 13 (a.a.) — Yahudilerin servetleri üzerinden yüzde 20 nisbetinde fevkalâde vergi vermeleri hakkındaki kanun projesi dün Sobranya Meclisi tarafından müstaceliyet kararile kabul edilmiştir. Kanun derhal tatbik edilecektir.

Japonyada büyük bir tuğyan

15 bin ev sular altında kaldı, zarar ve ziyan müthiş...

Tokyo 13 (a.a.) — Son bir kaç gün içinde müthiş yağmurlar ve kasırgalar, Japonyanın cenubunda büyük tahribat yapmıştır.

Tokyoda 15,000 ev su altında kalmıştır. Heyelânlar dolayısile Tokyo ile Kobe arasında demiryolu münakalâtı kesilmiştir.

Şimdiye kadar memlekette 19 kişinin öldüğü ve bir kaç kişinin de kaybolduğu bildirilmektedir.

Sellerin tarlalarda yapmakta olduğu tahribat ile yıkılan köprüler, binalar ve tesisat yüzünden zarar müthiştir ve henüz bu zararı tahmine imkân yoktur.

Bir İspanyol şehri İngilizler tarafından bombardıman edildi

La Linea 13 (a.a.) — Dün gece İngilizler tarafından yapılan bombardıman neticesinde 5 kişi ölmüş, 23 kişi yaralanmıştır. Ölüler için yapılan resmî cenaze merasiminde vali de hazır bulunmuştur.

Avustralyadaki esirler ücretle çalıştırılacak

Melbourne 13 (a.a.) — Harb kabinesi harb esirlerini kampların idamesi işinde kullanmağa karar vermiş ve İş Nazırından harb gayretile alâkası olmıyan başka işler de bildirmesini istemiştir.

Bu kararı tebliğ eden Ordu Nazırı Spender, esirlerin günde yarım şilinden bir şiline kadar ücret alacaklarını ve fakat iş verenlerin normal bareme göre ücret tediye edeceklerini bildirmiştir. Aradaki fark harb esirleri masrafını karşılamak üzere Büyük Britanyanın hesabına yatırılacaktır.

İngilterenin Madrid Elçisi Barselonda

Barcelona 13 (a.a.) — İngilterenin Madriddeki Büyük Elçisi Samuel Hoare dün tayyare ile Barcelon'a gelmiştir. Büyük Elçi Barcelon'da birkaç gün kalacaktır.

Hadiseler Arasında — FELEK

Zevzek !

Amaan! Hiç tahammül edemem zevzeğe!..

— Kimdir bu zevzek dediğin adam? diye soracaksınız.

Mubarek malın alâmeti farikası yoktur ama umumî bir vasfı vardır: Yılışık ve sulu.

Meselâ Köprüde rastgelirsiniz:

— Merhaba beyefendi! Görüşemiyoruz. Allah versin! Gözümüz yok! Sayfiyede oturuyoruz diye eski ahpabları hor görmek reva mıdır?

— İstağfurullah!

— İstağfurullah değil! Öyledir o! Bizim gibi küçüklere tenezzül edilmez.

Siz işi normal yola koymak istersiniz:

— — Vallahi olmuyor kardeş!.. Allah eksik etmesin!

— Canım! Bir akşam iki kadeh bira da mı içemezdik... Biz sizin gibilerin yükselmesini...

— Hangi yükselme birader! Ben Çamlıcaya çıkmakla yükselmiş mi oldum?

— Uzun etmeee! Ver şu paketi bakalım! Cebine merdivenle inecek değiliya! Nasıl, rakı yiyor musun?

Ve ondan sonra sululuk başlar.

Yahud; yazı yazarken mürekkebli kaleminizi alıp cebine koyar. Saatinizi alıp bileğine takar...

Daha fenası var. Yağmurlu havada şemsiyenizi alıp gider, yağmurluğunuzu giyer ve sizi sağanakta bırakır.

Lokantada rastlar :

— Haydi bakalım bana bir şey ısmarla! diye sulanır, balta olur.

Ismarlamazsanız ileri gider:

— Yahu! Küflülerden birazını sarfet be! Bak dünyaya! Altüst oluyor. Beraber mi götüreceksin?

Ismarlarsanız içer içer sarhoş olur:

— Yaşa be! Ben seni severim! Namusum, şerefim hakkı için ben seni severim! Ulan ben seni severim be!

Kalksanız arkanızdan bağırır:

— Yoo! Kaçmak yok! «Fakat Allah için olsun bu sefer kaçmıyalım!» Ben şiir de söylerim, Beyit de söylerim mâni de... «Efendim dinle ahvalim sana birbir beyanım var.» Ver bakalım, şu Yeniceyi..

Paketi alır, bir sigara yakar ve paketi cebine koyar.

Bir şey diyemezsiniz. O zaten imkân bırakmaz:

— Paketi aldım diye içerledin mi yoksa? Al vereyim yahu!.. Bir paket tütün kadar da mı kadrimiz yok! vesaire...

Bir başka türlüsü de vardır. Vapurda uzaktan bağırır:

— Ooo! Beyefendi. şöyle buyurun! Yerimiz var... Bizim de karşımızda manzara güzel. (Bir kadına telmih eder.)

— Orası sıkışık!

— Gönüller geniş olsun! Şöyle buyurun! Allah versin! Genclik yolunda! Bu ne şıklık efendim! Yahu! Sizin eski kravatlardan bir iki tane bize de...

Allahım böylelerine öyle içerilerim ki sormayın! Lâkin ne çare ki; bu mahlûkata her yerde. her zaman mebzulen tesadüf edilir; pek ucuz ve müptezel şeylerdir. Hafazanallah!

B. FELEK

Eğitmen kursu açıldı

Ankara 13 (Telefonla) — Muhtelif bölgelerde genclik kulüblerine dahil olan mükellefleri yetiştirmek üzere Etimes'udda açılacağını evvelce haber verdiğimiz eğitmen kursu faaliyete başlamıştır.

Bu münasebetle Etimes'udda yapılan açılış merasimine C. H. Partisi Umumî idare heyeti azasından General Zeki Soydemir, Beden Terbiyesi Umum Müdürü General Cemil Taner, Federasyon reisleri, Umum Müdürlük ve Ankara bölgesi erkânı iştirak etmişlerdir. Umum Müdür muavini Cemal Gökdağ ziyaretçilere kurs teşkilâtı hakkında izahat vermiş, kurs dersane, yatakhane, jimnastik salonu vesair yerleri gezdirmiştir. Kursa birçok eğitmen namzedleri iştirak etmektedir. Verilen izahata göre kurs müdavimleri için gayet amelî bir tedris programı ihzar olunmuştur. Bu tanzim edilirken hem namzedlerin ve hem de mükelleflerin ihtiyacları ve umumî seviyeleri nazarı itibara alınmıştır. Kurs bu sahada ileride yapılacak geniş faaliyet için mühim bir tecrübe mahiyetinde olacağı da söylenmiştir.

Kurs küşadı münasebetile eğitmen namzedlerine vazifeleri hakkında güzel bir hitabede bulunan Umum Müdür General Cemil Taner, bu okul binasını kursa tahsis etmek suretile teşkilâta gösterdikleri müzaheretten dolayı Ankara Vilâyetine ve Maarif Müdürlüğüne teşekkür etmiştir. Kursa muvaffakiyetler dileriz.

Rumanyanın Sofya elçisi

Bükreş 13 (a.a.) — Büyük elçilik müsteşarlarından Jorj Karanfil Rumanyanın Sofya elçiliğine tayin edilmiştir.

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 95 — Mahmud Yesari

— İşsiz kalınız, el uzatmazlar. Ve üstelik, sizin cebinizdeki beş on kuruşu ırtıklamak için ahpab, dost görünürler. Bu, en aşağılık tarafı... Ben, buna razı oldum.

Leman, kekeliyordu:

— Peki, bundan...

Fikri, onun sözünü tamamladı:

— Daha aşağılık tarafı, hastaya vurulan tekmedir.

Lemanın aklı, bunu almamıştı:

— Hastaya mı! Nasıl olur?

Fikri, içi hıncla dolu kısık bir sesle haykırdı:

— Hastaya, zayıfa! Hasta, bir türlü değil ki... İç hastası var, vücud hastası var... Gelgelelim insanlar, «hasta» olana düşman oluyorlar.

Leman, bunu kabul etmiyordu:

— Fikri ağabey, siz, çok acı günler geçirmişsiniz, onun için böyle söylüyorsunuz.

Fikri de başını salladı:

— Siz de Leman Hanım, çok iyi insanlara rastlamışsınız, onun için böyle söylüyorsunuz. Bütün insanları Remziye ile, Edibe teyze ile bir tutmayınız.

Birden aklına gelmişti:

— Teyze, nerede?

Leman, hüzünle gülümsedi:

— Onun eski «efendi zadeleri» vardır; yahud varmış. Arasıra gider.

Fikri, yumruğunu masanın üzerine vurdu; Lemanın hafif sıçramasına aldırmadı:

— Bakın, siz bile «vardır», dedikten sonra «yahud varmış!» diyorsunuz. Bu emniyetsizlik neden?

Leman, gerilemişti; yüzüne suçu vurulmuş gibi kızardı:

— Emniyetsizlik değil!

Fikri, kat'î sesle söylüyordu:

— Emniyetsizlik... Siz, bugüne kadar benim hiç böyle konuştuğumu gördünüz mü?

— Hayır!

— Beni, miskin, pısırık yerine koyuyordunuz belki!.. Gene de miskinim, pısırığım! Çünkü, dalaşmak, kavga etmek istemiyorum. Fakat, size, insanlığımın içini dökebilirim. Miskin, pısırık görünmüyorum. Yumruğumdan korkuyorlar. O, bir çok defalar, bir çok kafalara hak etmiş de inmemiş yumruğumdan... Az konuşuyorum, kimsenin işine karışmıyorum. Kahveye gitmiyorum, içki içmiyorum.

Leman, beğenmiş gülümsüyordu:

— Ne iyi! Tam erkeksiniz.

Fikri, yüzünü buruşturmuştu:

— Zamane erkeği değilim! Ve bunun için, aylarca işsiz kaldım. Bugünkü işim de, gene «zamane erkeği» işi değildir. Ben, «vakti kerahat» de işe başlıyorum, hovardalık saatlerinde, hovardalar gibi uykusuz kalıyorum ama, meyhanelerde, şuralarda, buralarda değil; fabrikanın koridorlarında...

Ürkmüş gibi durdu:

— Hayır! Şikâyet etmiyorum. Ben, bugünkü yaşamamdan memnunum. İşsiz değilim, hasta değilim!

Lemana eğildi, ellerile onun ellerini tutmak istiyor gibiydi:

— Hasta olmayın, sakın hasta olmayın.

Fikrinin heyecanla titriyen sesi, genc kızı hasta hasta güldürtmüştü:

— Hasta olmamak elde mi?

Fikri, kanapenin arkalığına yaslanmış, dimdik duruyordu:

— Derecesi var. Allah vermesin, ağır hastalıklar ayrı. Ama, uzun yahud kısa sürecek bütün hastalıklarda, insan; kendi kendine: «Ben, hasta değilim! Ben, hasta değilim!» demeli... Etrafınızdan en yakınlarınıza ümid bağlamayın. İşte ablanız... Her gün, her dakika yanınızda bulunabiliyor mu? Siz, kendi kendinizin doktoru, kendi kendinizin ilâcı, kendi kendinizin derd ortağı olmalısınız. Başka türlü hastalıktan yakayı kurtaramazsınız. Ben, bunu, çok değil bereket versin, az buçuk, kendimde denedim de, gözlerim açıldı. İnsana, kendisinden başka yakın dost; insan, kendisinden başka yakın düşman yok!

Leman, durgunlaşmıştı:

— Neler söylüyorsunuz, Fikri ağabey?

Fikri, cüretinden mahcub olmuşa benziyordu:

— Öğrettiler, Leman Hanım. Kafama vura vura, hem de çok acı öğrettiler. Bunları, ablanızın yanında pek söyliyemem. Çünkü o, işten bunalmıştır. Derdine, derd katmak olur.

Ayni tonda söylemekten caymış gibi durdu, acı acı güldü:

— Derdlenir de, ne olur? Unutur. İnsanları kurtaran da bu... Çektiklerimizi unutmasak, yaşayabilir miyiz?

Birden sol elini pantalonunun cebinden çıkardı, dizine vurdu ve hemen gene pantalonunun cebine soktu:

— Çektiklerimizi unutmak, dedim ya... Hastalık da böyle. Hastalığınızı unutacaksınız.

Sağ yumruğunu tempo tutar gibi ağır ağır masanın kenarına vuruyordu:

— Ben, hasta değilim! Ben, hasta değilim! İnsan, böyle böyle hastalığını unutabiliyor.

— Derecesi var, Fikri ağabey!

— Hayır, derecesi yok, Leman Hanım. Ben, hasta değilim! deyin. Ağır hasta iseniz, ağırlığı unutursunuz. Ben, hastayım! demekle, bir şey kazanmış olmuyoruz, itibarımızı kaybediyoruz. Çünkü, hasta ile alay ediyorlar. El uzatıyorlar ama bunu, bir sadaka gibi uzatıyorlar. Hatır alıyorlar ama; öğünmek, nispet vermek için.

Leman, bir şey söylemeden onu dinliyordu. Fikri, genc kızın yüzüne bakıyordu. Bu, koyu elâ gözlü, kalın dudaklı, top çeneli, teni mat beyaz «genc kız» hasta değildi. Fikri, onların evine geldiği gündenberi değilse de, biraz zaman sonra, bunu anlamıştı. Leman, «şefkat hastası» idi. Etrafının şefkati, onun enerjisini kırıyordu; toparlanamıyordu:

— Siz, çoktan iyi olur, ayağa kalkardınız, Leman Hanım... Gelgelelim; aman yat! Aman istirahat et! Aman dolaşma! Aman üşüme! diye, sizi gevşettiler, korkuttular, üşüttüler.

Leman, dalgın düşünüyordu:

— Ama, halsizim... Hastayım...

Fikri, kaşlarını çatmıştı:

— Hayır... İnsanın içine bir «güve» düşüyor. Daha doğrusu düşürüyorlar. Bu «güve» insanı yiyip bitiriyor. Kendi kendinize inanmıyorsunuz. O zaman, insan, yıkılıyor. Siz, korka korka ayağa kalkıyorsunuz. Korka korka adım atıyorsunuz. Hatta, tutunmak istediğiniz eşyalara, korka korka tutunuyorsunuz. Korka korka yürüyorsunuz. Bu korkaklık, ayaklarınızı dolaştırıyor.

Leman, elini alnından geçirmişti:

— Çok güzel söylüyorsunuz. Ama, başım dönüyor, gözlerim karıncalanıyor.

Fikri, hüzünle güldü:

— Bunlar, hep içinizin çürüklüğünden... İçiniz sağlam oldu mu, ne sendelersiniz, ne başınız döner, ne de gözleriniz kararır. Bir de aksini deneyin bakalım.

Leman, bir an düşünceli kaldı:

(Arkası var)

BULMACA

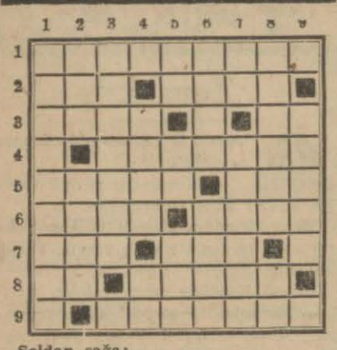

Soldan sağa:

1 — Yeni bir devlet kuran milletlerden. 2 — Bir ırk, teselli kabul etmiyen derdlilik. 8 — Tabana kuvvet giden, yediklerimizden. 4 — Çocukların ilk gıdası (iki kelime). 5 — Ordu efradı, küçük küçük kayıdlar. 6 — Kuvvetsizlik, adet. 7 — Cemi edatı, bazı resmi işlerde kullanılması mecburidir. 8 — Tersi bir Arab harfinin okunuşu olur, zanneden. 9 — Hilekârane darbe indiriş.

Yukarıdan aşağıya:

1 — İşsiz güçsüz gezmeklik. 2 — Seciye, vakit ölçülerinden. 3 — Yüze gülücü. 4 — Tersi kötüdür, nota. 5 — Zamanın kısımlarından, güzel san'at, hisse. 6 — İçi dışına çevrili, bir nehir. 7 — Sıfat edatı, şöhret kazanan (iki kelime). 8 — Kimyevi bir madde, soru edatı. 9 — Duman çıkaran.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	İ	Z	L	A	N	D	A	■	İ
2	S	A	İ	D	E	■	L	E	Ş
3	P	İ	L	A	V	■	A	D	İ
4	A	R	■	H	İ	L	K	A	T
5	R	■	İ	A	■	İ	A	N	E
6	T	A	L	V	E	K	■	İ	N
7	A	K	S	A	R	A	Y	■	■
8	■	S	A	S	O	N	■	F	A
9	Ç	A	K	I	L	■	A	İ	D

Kongreye davet

Beşiktaş (İlkokullarındaki Yoksul Çocuklara Yardım Cemiyetinden:)

Nizamnamemizin 6 ncı maddesi mucibince senelik kongresini 19/7/941 cumartesi günü saat 16 da cemiyetin merkezi olan Beşiktaş C. H. P. salonlarında akdedeceğinden sayın azanın iştirakleri rica olunur.

NAMIK KEMAL'İN ŞİİRLERİ

SADEDDİN NÜZHET ERGUN

Namık Kemal'in şimdiye kadar hiç bir yerde intişar etmemiş yeni birçok şiirlerini ihtiva eden bu mükemmel eseri muhakkak surette tedarik ediniz.

Fiatı 150 kuruş.

İNKILÂB KİTABEVİ — İstanbul

ZAYİ — Emirgân ortamektebinden 940 senesinde aldığım diplomamı kaybettim. Yenisini alacağımdan hükmü yoktur.

Emirgân Reşidpaşa mahallesi 76 No. da Nedim Baysal

Dr. Zekâi Muammer TUNÇMAN

BAKTERİYOLOJİ LABORATUARI

Kan ve idrar muayenesile gebeliğin erken teşhisi, Wasserman teamülü, kan grupları, tifo, sıtma, balgam, idrar, kazurat muayeneleri, kanda üre, şeker vesair biyolojik tahliller yapılır. Çemberlitaş karşısında Güzel apartıman No. 4. Tel: 22037

Doktor ÇİPRUT

Cildiye ve Zühreviye mütehassısı Beyoğlu Yerli Mallar Pazarı karşısında Posta sokağı köşesinde Meymenet apartımanı. Tel: 43353

Satılık Apartıman

Fatih Hasanhalife mahallesinde Okumuşadam sokağında 8 daireli Babadağ apartımanının nısfı veyahud tamamı satılıktır. Taliblerin mezkûr apartımanın 1 numarasına müracaatleri.

SPOR

At yarışları başladı

Boğazda yapılan kayık yarışlarile Kadıköyündeki atletizm müsabakaları neticelendi

Islah encümeni tarafından tertib edilen at yarışlarına dün Vliefendi koşu yerinde başlanmıştır. Dünkü yarışlarda kalabalık bir seyirci kütlesi bulunmuştur. İlk haftanın yarışları ve neticeleri şudur:

Birinci koşu:

Bu koşuya dört hayvan iştirak etmiş ve neticede. Prens Halimin Elhanı birinci ve Suad Karaosmanın Hevesi ikinci gelmişlerdir.

İkinci koşu:

1600 metre mesafesi olan bu koşuya da beş hayvan iştirak etmiş ve Hasan Atakuşun Dandi'si birinci, S. Karaosmanın Yatağınnı ikinci gelmiştir.

Üçüncü koşu:

Mesafesi 1400 metre olan bu koşuya da dört hayvan iştirak etmiş ve neticede Said Aksonun Mihrilcanı güzel bir yarıştan sonra birinci, Nezir Temizerin Işık isimli hayvanı ikinci olmuştur.

Dördüncü koşu:

1800 metre mesafeli olan bu koşuya 4 hayvan iştirak etmiş ve Ahmed Atmanın Karanfili birinci, Fikret Atlının Miss'i ikinci olmuştur.

Beşinci koşu:

Bu koşu bugünkü koşuların en mühimmi idi ve ikramiyesi 500 lira idi. Koşuya beş hayvan iştirak etmiştir.

Çok çetin bir mücadeleden sonra Ahmed Atmanın Karabiber ismindeki tayı birinci, Fahri Simaroğlunun Buket'i ikinci ve gene Fahri Simsaroğlunun Demeti üçüncü olmuştur.

Kayık yarışları

Kulübler arasındaki kayık yarışlarına dün de Bebekte devam edilmiştir: Alınan neticeler şunlardır:

Tek çifte müptediler arasında:
1 — Galatasaray 2 — Beykoz,
İki çifte müptediler arasında:
1 — Galatasaray, 2 — Beykoz.
Tek çifte bayanlar arasında:
1 — Galatasaray, 2 — Fenerbahçe.
İki çifte bayanlar arasında:
1 — Galatasaray.
Dört tek müptediler arasında:
1 — Galatasaray, 2 — Anadolu kulübü.
Dört tek bayanlar arasında:
1 — Galatasaray, 2 — Fenerbahçe.
Tek çifte kıdemli:
1 — Galatasaray, 2 — Beykoz ve Fenerbahçe.
İki çifte kıdemli:
1 — Galatasaray, 2 — Beykoz.
Dört tek kıdemli:
1 — Galatasaray, 2 — Beykoz, 3 — Fenerbahçe.

Neticede:

Galatasaray 30 puvanla birinci, Beykoz 16 puvanla ikinci, Fenerbahçe 4 puvanla üçüncü, Anadolu kulübü 3 puvanla dördüncü, Beylerbeyi 1 puvanla beşinci olmuşlardır.

Kadınlar arasındaki neticeler:

Galatasaray 15 puvanla birinci, Fenerbahçe 8 puvanla ikinci.

Erkekler ve kadınlardan birinci gelen Galatasaray takımına kupa verilmiştir.

Atletizm müsabakaları bitti

Mıntaka atletizm birincilikleri finali dün Kadıköyünde Fenerbahçe stadında yapıldı.

Alınan teknik neticeler şunlardır:

400 manialı: Birinci Cemal 62,4, ikinci Ferid.

Yüksek: Birinci Jeba 1,70, ikinci Muammer.

Uzun: Birinci Çaroğlu 6,29, ikinci Muammer.

100 metre: Birinci Muzaffer 11,4, ikinci Cezmi.

800 metre: Birinci Rıza Maksud 2,5, ikinci Veli Demir.

4×100 bayrak: Birinci Galatasaray takımı.

110 manialı: Birinci Yavru 17,8, ikinci Sudi.

1500 metre: Birinci Rıza Maksud 4,31, 8, ikinci Veli Demir.

400 metre: Birinci Sikoçi Maro 53,7, ikinci Ancus.

200 metre: Birinci Muzaffer 23, ikinci Cezmi.

Üç adım: Birinci Yavru 13,47, ikinci Abdürrahman.

10.000 metre: Birinci Eşref 33 46,2, ikinci Canis, üçüncü Fenerbahçeden maratoncu Hakkı Erte.

Disk: Birinci Veysi 39,29, ikinci Yavru.

Gülle: Birinci Mehmed 11,82, ikinci Şerif.

Cirid: Birinci Carak 52,11, ikinci Serif.

Çekiç: Birinci Kroytezer 25,10, ikinci Alâeddin.

Sırık: Birinci Fahreddin 3,51, ikinci Hisaropolos.

Balkan bayrak: Birinci Fenerbahçe, ikinci Galatasaray.

Bir tashih

Ankarada yapılmakta olan Türkiye futbol şampiyonasına Samsun futbol grup şampiyonu Trabzon İdman Ocağı olarak yazılmıştı, halbuki grup şampiyonu Trabzon İdman Gücüdür. Keyfiyeti tavzih ederiz.

BAYILANLAR, ÇARPINTI VE SİNİR BUHRANI ÇEKENLER

NEVROL CEMAL

DEN 20 DAMLA ALINCA SİNİRLERİ YATIŞIR. DERHAL FERAHLARLAR.

İzmir Belediyesinden:

Mezbaha idaresine senelik 120 ton motörin satın alınması işi bir ay müddetle pazarlığa bırakılmıştır. Muhammen bedeli 15480 lira, muvakkat teminatı 1161 liradır. Taliblerin teminatı öğleden evvel İş Bankasına yatırarak makbuzlarile 18/7/941 den 30/7/941 (dahil) tarihine kadar haftanın pazartesi, çarşamba ve cuma günleri saat 16 da encümene müracaatleri. «2531» (5495)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

CİNSİ	Miktarı	Eksiltme şekli	Saati
Yangın söndürme âleti	111 aded)		
» » eczası	121 »)	Pazarlık	10,45

1 — Mevcud şartnameleri mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı malzeme müteahhid nam ve hesabına pazarlıkla satın alınacaktır.
2 — Pazarlık 22/7/941 salı günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.
3 — Şartname ve nümuneler sözü geçen şubede görülebilir.
4 — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatte teklif edecekleri fiat üzerinden yüzde 7,5 güvenme parasile birlikte mezkûr komisyona müracaatleri. (5489)

İstanbul Defterdarlığından:

1 — Balıkhane müzayedesinde satılan balıkların yıkanması ve temizlenmesi için 1 ağustos 1941 den 31 mayıs 1942 tarihine kadar her gün Sarayburnu açıklarından «beş» ton ve ihtiyac hasıl olduğu günler on tona kadar deniz suyu nakliyesi işi 8 temmuz 1941 tarihinden itibaren 20 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.
2 — Bir aylık sabık bedeli «95» lira ve muhammen bedeli «90» liradır.
3 — Muvakkat teminat «67» buçuk liradır.
4 — İhale 28 temmuz 1941 pazartesi günü saat 14 te Balıkhanede Av Vergileri Müdiriyeti dairesindeki komisyonda yapılacaktır.
5 — Şartnameyi görmek üzere her gün ve eksiltmeye iştirak etmek üzere ihale günü Av Vergileri Müdiriyetine müracaat edilecektir. (5566)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

Adalar - Anadolu - Yalova Hattı Yaz Tarifesi

12 temmuzdan itibaren Adalar - Anadolu - Yalova hattında yaz tarifesi tatbik olunacaktır. Yeni tarife iskelelere asılmıştır.

NOT: Yürükali plâjı ve Adalar, Bostancı, Maltepe zikzak seferleri olan 104 - 106 - 113 - 112 - 117 - 119 - 116 - 121 - 122 - 124 - 125 - 133 - 180 - 135 - 134 - 141 - 142 - 145 - 146 - 149 - 204 - 207 - 208 - 211 - 216 - 222 - 224 - 219 - 228 - 230 - 232 - 223 - 238 - 242 - 227 - 246 - 233 - 237 - 239 - 250 - 245 - 258 - 253 - 259 numaralı seferler şimdilik yapılmıyacak ve bu seferlerin icra olunacağı tarih ayrıca ilân edilecektir. (5694)

Tekirdağ Belediye Reisliğinden:

Tekirdağ Belediyesine aid elektrik fabrikasının Nafıa Vekâletinden musaddak üçüncü sınıf ehliyetnameyi haiz teknik bir müdüre ihtiyacı vardır.

Şehrî verilecek ücret miktarı yüz elli liradır.

Talib olanların Tekirdağ Belediye Reisliğine müracaatleri ilân olunur. (5452)

Tıb Fakültesi Dekanlığından:

İkinci iç hastalıkları kliniğinde bir asistanlık münhaldir. Arzu eden taliblerin ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde Tıb Fakültesi Dekanlığına müracaat etmeleri. (5618)

Gazianteb C. Müddeiumumiliğinden:

1 — Gazianteb Cezaevinin 1/6/941 den 31/5/942 tarihine kadar bir senelik ekmek ihtiyacı kapalı zarf usulile ihaleye konulmuştur.
2 — Tahmin edilen ihtiyac miktarı iki yüz bin kilo ve bedeli otuz yedi bin liradır.
3 — Muvakkat teminat iki bin yedi yüz yetmiş beş liradır.
4 — İhale 25 temmuz 941 cuma günü saat on beşte Gazianteb Adliye binası içinde C. Müddeiumumiliği dairesinde yapılacaktır.
5 — Teklif mektubları 25 temmuz 941 cuma günü saat on dörde kadar Gazianteb C. Müddeiumumiliğine verilecektir.
6 — Eksiltmeye talib olanlar 2490 sayılı kanunun iki ve üçüncü maddelerinin emrettiği vesikaları ibraz edeceklerdir.
7 — Şartname Gazianteb C. Müddeiumumiliği Cezaevi müdürlüğünde her gün çalışma saatlerinde görülebilir. (5283)

Transit Yolu Erzurum Mıntaka Müdürlüğünden:

1 — Müdürlüğümüze aid nakil vasıtalarının bir senelik ihtiyacına mukabil «2000» teneke benzin açık eksiltme suretile mubayaa olunacaktır.
2 — Eksiltme transit yolu Erzurum mıntaka müdürlüğünde teşekkül edecek eksiltme komisyonu huzurunda ve 28/7/941 pazartesi günü saat 15 te icra olunacaktır.
3 — Muhammen bedeli «12000» liradır.
4 — Muvakkat teminat bedeli «915» liradır.
5 — Bu işe aid şartnameyi her istekli müdürlüğümüzde görebilir.
6 — Postada vâki gecikmeler kabul edilmez. (5324)

İnhisarlar Diyarbakır Başmüdürlüğünden:

Şartnamesi mucibi 15 gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuş olan başmüdürlüğümüzün 941 malî senesi (tuz haric) umumî nakliyatı, teklif edilen fiatlar haddi lâyık görülmediğinden ayni şartlar dairesinde 9/7/941 tarihinden itibaren 15 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

Nakledilecek eşyanın muhammen miktarı «2366» ton ve muhammen bedel «64629» lira, muvakkat teminatı «4847,17» liradır.

Muvakkat ihale 23/7/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 16 da başmüdürlüğümüzde müteşekkil komisyon tarafından yapılacaktır.

Şartnamesi Ankara, İstanbul, Siird, Mardin, Bitlis, Malatya ve Diyarbakır İnhisarlar idaresinde mevcuddur. (5616)

Ticaret Vekâletinden:

1 — Dış sergilere aid paviyonlar inşaatında kullanılmak üzere aşağıda cinsleri yazılı çiniler satın alınacaktır. Tahmin edilen bedel «4936» lira olup muvakkat teminatı «370» lira «20» kuruştur.
2 — Açık eksiltme 21/7/941 pazartesi günü saat 14 te yapılacaktır. İsteklilerin teminat mektubları veya vezne makbuzlarile zat işleri ve levazım müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.
3 — Bu işe aid şartnameler her gün Vekâlet zat işleri ve levazım müdürlüğünden alınabilir. «3883» (5387)

14 takım pano	76, 68 metre murabbaı	
2 » kemer kitabeler	8 » »	
1 » şömine		
orta kuşak	6 » »	
Ulama çini		
» brodürlerile	63 » »	

M. M. Vekâletinden:

1485 sayılı kanuna göre bu sene harb malûllerile şehid yetimlerine isabet eden ikramiye miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Paraların tevzi komisyonlarınca dağıtılış müddeti (4) ay olduğundan malûl ve yetimlerin (rapor, resmî sened ve ikramiye cüzdanlarile birlikte) mensub oldukları ikramiye tevzi komisyonlarına müracaatleri.

	Lira	K.		Lira	K.
1 inci derece subaya	265	50	1 inci derece ere	132	75
2 nci » »	238	95	2 nci » »	106	20
3 üncü » »	185	85	3 üncü » »	79	65
4 üncü » »	159	30	4 üncü » »	53	10
5 inci » »	132	75	5 inci » »	26	55
6 nci » »	106	20	6 ncı » »	26	55

(Beher şehid ailesi de 29 lira 22 kuruş alacaklardır.)

İzmir Belediyesinden:

İnönü caddesinin Güzelyalı mevkiinde Dr. Behçet Uz parkı önünden tayyare hangarı ilerisindeki turistik yola kadar olan 6593 metre murabbaındaki paket taşlarile döşeli sahanın sökülerek çıkacak iyi taşlar kullanılmak ve noksan kalanları da yeniden ikmal edilmek suretile esaslı bir şekilde tamiri işi Fen İşleri Müdürlüğündeki keşif ve şartname veçhile bir ay müddetle pazarlığa bırakılmıştır. Keşif bedeli 28575 lira 75 kuruş, muvakkat teminatı 2143 lira 18 kuruştur. Taliblerin teminatı öğleden evvel İş Bankasına yatırarak makbuzlarile 18/7/941 den 4/8/941 (pazartesi dahil) tarihine kadar haftanın pazartesi, çarşamba ve cuma günleri encümene müracaatleri. «2530» (5494)

Sümer Bank Birleşik Yün İpliği ve Dokuma ve Sunğipek Fabrikaları Müessesesinden:

Unkapanında Tahniye değirmeninde mevcud Sümer Banka aid muhtelif değirmen ve makine tesisatı satılacaktır. Taliblerin lüzumlu izahat almak üzere Defterdar fabrikası müdürlüğüne müracaatleri ilân olunur. (5692)

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Beşiktaş askerlik şubesinden:

1 — Beşiktaş şubesinde kayıdlı malûl subay ve eratla şehid yetimlerinin tütün ikramiyeleri aşağıda yazılı tarih - lerde Beşiktaş kazası kaymakamlığında verilecektir.

2 — İzdihama sebebiyet verilmemek üzere herkesin cüzdanında yazılı numaralara göre saat 9 dan 12 ye kadar ellerindeki mevcud tütün ikramiye tevzi nüfus hüviyet cüzdanları ile 3 aded vesikalık fotograf ile kaymakamlığa müracaat etmeleri.

3 — Bundan sonra müracaat günleri cumartesi, salı, çarşamba ve cuma günleridir.

4 — Tarihi tevziden itibaren bu tevzi müddeti 4 ay dahilindedir.

Günler:
12/7/941 Cumartesi malûl
15/7/941 Salı günü şehid yetimleri
16/7/941 Çarşamba malûl
18/7/941 Cuma şehid yetimleri

Teşekkür

Trak vapuru süvarisi Süleyman Özsuyun aramızdan çok acı bir surette ayrılmasından mütevellid büyük acımıza gerek cenazesinde bulunmak ve gerek çelenk göndermek lütfunda bulunan Devlet Denizyolları müdürlerine ve denizci arkadaşlarına, akraba ve dostlarımıza ayrı ayrı teşekküre mâni olduğundan sayın gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Eşi Billûr Özsu, annesi Zeyneb Özdeş, ablası Şayeste Özdeş, kardeşi Nasır Özdeş.

Mes'ud bir nikâh

Sadrazam Ahmed Vefik Paşa hafidesi ve Ünyon, İttihadı Millî sigorta şirketleri direktörü Bay Ahmed Vefik Sertel kerimesi Bayan Nilüfer Sertelle Müteahhid Bay Nazım Mağgönüloğlu genç mühendislerimizden Bay Metin Mağgönülün nikâh merasimleri 11/7/941 cuma günü Beyoğlu Belediye dairesinde icra kılınmıştır. Her ikisine sonsuz saadetler dileriz.

RESİMLİ COCUK ROMANLARI

Renkli kapak, 20 büyük sahife

Zıpzıp Hasanın meraklı, heyecanlı macerası

Resimli roman.

ALTIN DERENİN HAYDUDLARI

Meraklı heyecanlı kovboy romanı, bol hediyeli bulmaca.

MÜVEZZİLERDEN ARAYINIZ.

Lise mezunu memur alınacak İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden:

1 — İdaremizde münhal maaşlı ve ücretli memuriyetlere lise mezunları müsabaka ile alınacaktır.
2 — Müsabakada muvaffak olanların idarenin teklif edeceği yerde memuriyet kabul etmeleri şarttır.
3 — Müsabakada muvaffak olanlara 3656 sayılı kanun hükmüne göre 20 lira asli maaş veya 75 lira ücret verilecektir.
4 — İsteklilerin 788 sayılı memurin kanununun 4 üncü maddesindeki şartları haiz olmaları ve devlet memuriyetine ilk defa gireceklerin 30 yaşını geçmemiş olmaları lâzımdır.
5 — Müsabakaya girmek isteyenler 18/7/941 cuma günü akşamına kadar aşağıda yazılı evrakı müsbitelerile birlikte İst. P. T. T. müdürlüğü idarî kalem muamelât kısmına müracaat etmelidirler.
6 — Müsabaka 21/7/941 pazartesi günü saat 10 da Beyoğlu P. T. T. binasının üçüncü katında icra olunacaktır.

Getirilecek evrakı müsbite:

1 — Dilekçe,
2 — Aşı kâğıdı,
3 — Zabıtadan iyi hal kâğıdı,
4 — Adliyeden mahkûmiyet ve maznuniyeti olmadığına dair vesika,
5 — Lise diploması,
6 — Nüfus tezkeresi,
7 — Askerlikle alâkası olmadığına dair kayıdlı bulunduğu askerlik şubesinden vesika. (337 doğumluların ilk ve son yoklamalarını yaptırmış olmaları ve mektebe kayıdlı talebe olduğundan dolayı tecil edilmiş bulunmamaları lâzımdır) 338 doğumlulardan bu vesika istenilmez. (5497)

İstanbul Deniz Komutanlığından: Deniz Lisesi ve Gedikli Erbaş Mektebine talebe alınacak

Aşağıdaki şartları haiz olanlar Deniz Lisesile Gedikli Erbaş mektebine talebe olarak alınacaktır.

Deniz Lisesine girecek taliblerin:

1 — Yaşları birinci sınıf için 15 - 18
2 — Yaşları ikinci sınıf için 16 - 19 olacaktır.
3 — Bu yaşlardan altı ay büyük veya küçük olanlar da kabul edilecektir.
4 — Lise birinci sınıfa orta mekteb mezunları alınacağı gibi lisenin birinci sınıfında ikmale kalmış olanlar da alınacaktır.

Deniz Gedikli Erbaş Hazırlama Okuluna girmeğe taliblerin:

1 — Yaşları 11 - 17 olacaktır.
2 — Bu mektebe ilk mekteb mezunu alınacağı gibi orta okulun muhtelif sınıflarında ikmale kalmış olanlar da alınacaktır.
3 — Tahsilini yalnız bir sene zayi etmiş olanlar da alınacaktır.

Bu şartları haiz olup Deniz Lisesile Deniz Gedikli Erbaş Hazırlama okuluna girmek istiyen taliblerin 15 ağustos 941 tarihine kadar İstanbulda bulunanların Kasımpaşada Deniz Komutanlığına haricde bulunanların da mahalli askerlik şubelerine müracaatleri. (5708)

İstanbul Selçuk Kız Enstitüsü Müdürlüğünden:

Enstitümüzde 15 temmuz 941 tarihinde başlamak üzere ikmal kursları açılacağından ikmali olan talebelerin 14 pazartesi gününden itibaren Okul Müdürlüğüne müracaatleri ilân olunur. (5711)

İstanbul Bölge San'at Okulu Talebelerine

İkmale kalanlar için açılacak kurslara yazılmak üzere hemen okul idaresine müracaat edilmesi. (5713)

Antalya Gümrük Müdürlüğünden:

Antalya Gümrüğünden 16/7/941 günü satılacak eşyaya aid olup Ulus ve Cumhuriyet gazetelerinin 28 haziran ve 2 - 7 temmuz 941 günlü nüshalarında neşredilen ilân hükümsüzdür. (5716)

Motosiklet alınacak Maliye Vekâletinden:

«N. S.U, B.M.W, Tiryof» Alman ve İngiliz ve «Harles Davidson» markalardan herhangi birinden olmak suretile sepetli ve dört zamanlı bir motosiklet pazarlıkla satın alınacaktır.

Pazarlık 28 temmuz 941 tarihinde saat 14 te yapılacağından taliblerin yevmi muayyende Maliye Vekâleti Levazım Müdürlüğünde müteşekkil eksiltme komisyonuna müracaatleri. «4148» (5648)

Yazan: *Lajos Zilahy* — 97 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

XXV

Miskinler Otelinin avlusunda yırtık pabuçlu, tıraşları uzamış, iri kemikli sıska yüzleri insanın içinde şüpheler uyandıran bir kaç eskici duruyordu. Bu tiplere Tobolskun fakir mahallelerinde sık sık tesadüf edilirdi. Arkalarına vurdukları kirli, yamalı çuvallarla sokak sokak dolaşır ve:

— Eskiler alıyorum!.. diye bağırırlardı.

Avluya her nevi eşya yığılmıştı. Tahta karyolalar, masalar, sandalyeler, ot minderler, çanak, çömlek, bir kaç eski güzel ve fok derisinden yapılmış kalın ve kaba çizmeler ve daha bir sürü şeyler...

Eskiciler pek iştahlı görünmiyen bir tavırla eşyaları birer, birer gözden geçiriyorlar ve ikide birde yüksek sesle söyleniyorlardı:

— Para edecek şeyler değil.

Vedreş elinde kocaman bir demir tencere bulunduğu halde eskicilerden birile kavga ediyordu:

— Sen bu koca tencereye yüz bin ruble teklif etmeğe utanmıyor musun?

Etrafına bakındı. Civarda gördüğü bir hizmet erini çağırdı:

— Buraya gel İmre. Al şu tencereyi, götür İrtise at!

Eskici Vedreş'in kolundan yakaladı:

— Yüz elli...

Vedreş, tencereyi önündeki masanın üstüne koydu:

— Üç yüzden aşağı vermem!

Eskici bir müddet düşündü. Sonra cebinden çıkardığı kirli bir kesenin içindeki paraları masanın üstüne döktü. Paraları iki, üç defa saydı. Sonra kat'î bir tavırla:

— İşte iki yüz bin ruble, dedi. İşine gelirse...

Yahudiden daha fazla bir şey koparmağa imkân olmadığını anlıyan Vedreş:

— Al, dedi. Hayrını gör.

Diğer subaylar da yahudilerle hararetli pazarlığa girişmişlerdi.

Martın son günleriydi. Gök bulutsuz, parlak bir sabah güneşi, ortalığı ısıtıyordu. Karlar erimeğe başlamıştı. Bu sene yaz erken geliyordu.

İhtiyar Dimitri bahçe kapısından başını uzattı. Fakat avluya girmeğe cesaret edemiyordu.

Senteşi seslendi:

— Hayrola ihtiyar!

— Köpeği götürmek için gelmiştim...

Kamerad'ı ne yapacaklarını uzun uzun düşünmüşler, nihayet burada senelerce kendilerine arkadaşlık eden bu sevimli köpeği Zinaçka'ya hediye etmeğe karar vermişlerdi. Kamerad şimdi sıranın kendine geldiğini anlamış gibi hemen yerinden fırladı. Koşarak bahçenin nihayetindeki çalıların arasına saklandı. Fakat hayvancağızın saklanmak hususundaki bu telâşı hiç bir fayda vermedi. İki hizmet eri onu kulaklarından yakaladılar. Sürükliyerek çıkardılar. Boynuna bir ip bağlıyarak ihtiyar Dimitri'ye teslim ettiler.

Esir subaylar Kamerad'la ayrı ayrı vedalaştılar.

Yavaş yavaş eskiciler de avluyu terkettiler. Geri kalan eşyaları hizmet erleri karıştırıyorlar, içlerinde götürmeğe değer bir şey bulunup bulunmadığını araştırıyorlardı.

Öğleden sonra saat beşte hareket edeceklerdi. Ratislav adındaki küçük yolcu vapuru onları iskelede bekliyordu.

Mezeyi etrafına bakındı:

— Peter nerede?

Senteşi cevab verdi:

— Yukarıda, odasında. Sabahleyin biraz rahatsız olduğunu söylüyordu.

— Rahatsızlığı neymiş?

— Bilmiyorum. Belki soğuk almıştır. Ben biraz evvel yokladım. Yatıyordu.

Mezeyi ve Neteneçki endişeyle Peter'in odasına koştular.

Peter boş odada sırtüstü yatmış, gözlerini tavana dikmişti. Rengi çok fazla solmuştu.

Odanın içindeki bütün eşyalar çıkarılmıştı. Yalnız duvarın dibinde Peter'in arka çantasile, küçük siyah sandığı duruyordu. Peter bunları daha akşamdan hazırlamıştı.

Mezeyi sordu:

— Bir yerin mi ağrıyor Peter?

— Hayır. Biraz ateşim var. Vücudümde de bir kırıklık hissediyorum...

— Aman gider ayak bir hastalık filân çıkarma...

Yatağa yaklaştı. Elini Peter'in alnına koydu. Sonra dudaklarını bükerek hastanın göğsünü açtı. Elile her tarafını yokladı.

Neteneçki, Mezeyi'nin omuzbaşından hastaya bakıyordu.

Mezeyi, Peter'in yanağını okşadı:

— Hiç merak etme, dedi. Her halde soğuk almışsındır... Hemen bir doktor çağıralım...

Odadan çıkmak üzere döndüğü zaman arkasında Neteneçki'yi bulamadı. Neteneçki dışarı koridora çıkmış. başını avucları arasına almış, arkasını duvara yaslamış, benzi sararmış, perişan bir halde duruyordu.

Mezeyi hayretle sordu:

— Ne var?

Neteneçki dehşet içinde fısıldadı:

— Göğsündeki o küçük kırmızı lekeleri gördün mü?

— Ne lekesi?

— Bunlar lekeli hummanın tezahürleridir.

— Böyle budalaca şeyler söyleme!

Neteneçki merdivenlerden aşağı inerken söyleniyordu:

— Zavallı Peter!.. Son dakıkada lekeli hummaya tutuldu.

Avluda durdular. Başbaşa verip, ne yapmak lâzımgeldiğini konuşuyorlardı. Yanlarına Senteşi yaklaştı. Asabiyetle sordu:

— Ne var? Ne oluyor?

Peter'in hasta olduğunu anlattılar. Biraz sonra diğer arkadaşları da oraya toplandılar. Uzun uzun konuştular, müzakere ettiler. Mezeyi ile Vedreş doktor getirmek üzere şehre indiler.

Diğerleri avludaki ağac kütüklerin üzerlerine oturdular. Hepsinin neşeleri kaçmıştı. Ağızlarını bıçak açmıyordu. Bir aralık Senteşi başını kaldırdı:

— Bak göreceksin Neteneçki, dedi. Doktor gelince tahmininde yanıldığın nasıl meydana çıkacak...

Neteneçki cevab vermedi.

Öğleye doğru Mezeyi ile Vedreş doktorla birlikte geldiler.

Doktor yukarıda Peter'i muayene ederken, onlar aşağıda avluda duruyorlar ve birbirlerinin yüzlerine bakmağa cesaret edemiyorlardı. Vedreş uzun bacaklarile duvarın dibinde geziniyor ve ellerini arkasına bağlamış kendi kendine bir şeyler mırıldanıyordu. O, asabî olduğu zamanlarda daima böyle yapardı.

Doktor aşağı iner inmez Mezeyi koşup karşıladı. Arkadaşları da koşuştular. Heyecanla doktorun, söyliyeceğini bekliyorlardı.

Doktor başını önüne eğdi. Yavaş bir sesle:

— Maalesef, dedi. Lekeli humma... Öğleden sonra hastaneye kaldırtacağım...

Bu sözler esir subayların yüzlerini bir alev gibi yaladı.

Doktor, karşısındakilerin fazla teessürünü görünce ilâve etti:

— Bu kadar fazla merak etmeyiniz... Bünyesi gayet kuvvetlidir... Mutlaka kurtulacaktır!

Doktor gitti. Onlar kımıldamadan avluda duruyorlardı. Gider ayak hiç beklemedikleri bu hâdise hepsini şaşırtmıştı. Dimağları bu meseleyi halledecek çareler aramakla meşguldü. Senteşi'nin sesi duyuldu:

— Ne yapalım?

Kimsenin cevab vermediğini görünce Vedreş yavaş yavaş boğuk bir sesle söyledi:

— Birlikte götürelim.

Mezeyi başını salladı:

— Hayır bu olamaz. Böyle bir hastayı beraber götürmeğe kalkışmak hem bizim, hem de onun hesabına bir çılgınlık olur.

Hirsch söze karıştı:

— Doğrudur. Burada daha iyi bakılacağı muhakkaktır. Onu bu vaziyette yola çıkarmak, bile bile ölümün kucağına atmaktır.

Senteşi dudaklarını ısırdı. Bir müddet düşündü. Sonra:

— Çocuklar! dedi. İçimizden birinin onun yanında kalması lâzımdır....

Kimin kalması lâzımgeldiğini söylememişti. Fakat tavırlarından ve yüzünün hatlarından bizzat kendisini kastettiğini anlamakta güçlük çekmediler.

Uzun bir zaman sustular. Sonra Mezeyi düşünceli bir tavırla söyledi:

— Bunun üzerinde ben de durdum. Fakat burada kalacak arkadaşın ona ne faydası olabilir? Hiç! Belki de bolşevikler, onu hastanın yanına bile sokmazlar.

Çaba araya girdi:

(Arkası var)

HAVACILIK

Şark cephesinde bir sürprize doğru mu?

Yazan: **Arif Ahıskal**

Gönüllü Amerikan pilotlarının da iştirakile bir kat daha moral kudreti artan Britanyalı tayyareciler Manş cephesinde şiddetli akınlara başlamış bulunuyorlar. Şark cephesinin bol sayılı bir hasma karşı ciddiye alınması mecburiyeti Alman havacılarını bu tarafa doğru çekmiş ve bu hafta zarfında, Büyük Britanya üzerlerine tevcih edilen Alman akınlarının tesirsiz olmasında âmil olmuştur.

Alman müdafaa tertibatının hududdan başlayarak memleket içerilerine kadar çok sıkı ve kudretli olduğunu müteaddid defalar itiraf eden İngiliz tayyarecileri buna rağmen, Amerikan, Yeni Zelndalı, Avustralyalı ve Kanadalı pilotların da iştiraklerile şiddetli bombardıman taarruzlarında bulunmuşlardır. Bilhassa sahillere ve limanlardaki tesisata tevcih edilen bu akınların muvaffakiyetli neticeler verdiği görülmüştür. Bu fazla tesir biraz da, Alman havacılarının Manş cephesini ihmal etmiş olmalarından ileri gelmektedir. Britanyalı tayyareciler, Ostende, Dunkerk, Boulogne ve Denhelder'e taarruzlar yapmışlardır.

Afrika cephesi ise ne Alman ve ne de Britanaylı tayyareciler için geniş sahalı bir faaliyet mıntakası olmamıştır. Bu hafta zarfındaki bütün taarruzlar cephe üzerinde ve motörlü vasıtalarla tayyareler arasında geçen hava muharebelerine inhisar etmiş gibidir. Tobruk ve Bingazi üzerine olan taarruzlar ufak mikyaslarda ve nispeten tesirsiz olmuştur.

Haftanın ve dünya efkârı umumiyesinin de en canlı hâdiseleri şark cephesinde cereyan etmektedir. Alman işgali altına giren Sovyet topraklarına indirilen Sovyet paraşütçüleri çete harblerini idame ettirmeğe muvaffak olmaktadırlar.

Alman tayyareciler de mukabil taarruzlarında ve Sovyet tayyareciliğini daha ziyade meydanlarında hırpalamağa çalışmakta devam etmektedirler.

Son birkaç gün zarfında şark cephesinin harekâtında bir durgunluk nazarı dikkati çekmektedir. Bu durgunluğun arkasından bir fırtınanın kopacağı da kuvvetle umuluyor. Harbin ikinci safhasını teşkil edecek olan bu hareketin bir sürprizle başlayacağını da Alman makamları söylemektedirler.

Bu sürprizler havalarda neler olabilir? Seksen tonluk muazzam tayyarelerin, Girid harekâtında göz kamaştıran plânör katarlarının ve tayyare evsafı veya inşaatı bakımından başka bir sürpriz beklenemez. Ancak; şark cephesinde ve harbin başlangıcında Alman havacılarının Sovyet tayyareciliğine vurmak istediği ağır darbenin tekrarlanması ve bu tayyareciliği daha ziyade meydanlarında bastırarak bu cephede mutlak surette lüzumu olan üstünlüğü kurmak azmile işe sarılacakları beklenir. Bu suretle de muhasamatın başlangıç günlerinde teminine çalıştıkları ve fakat muvaffak olamadıkları hakimiyeti temin ve tesis edecek bir havacılık kütlesini şark cephesine getirmiş olabilirler. Ve işte bu bir sürpriz olabilir. Manş cephesinde Britanyalı tayyarecilerin akınlarına ayni şiddet ve toplulukla cevab verilemeyişinin ve müdafaa edilemeyişinin sebeblerinden biri olarak da bu sürpriz hazırlığı gösterilebilir.

Fakat, böyle bir hakimiyeti şark cephesinde kurmanın pek de kolay bir iş olmıyacağını tasarlamak güç bir şey değildir. Çünkü, Sovyet havacılığı bol miktardaki tayyarelerini cephe boyunca dağıtabilmek ve belki de bir hasım baskın taarruzundan koruyabilmek gayesile namütenahî sayıda tayyare meydanını çok daha öncelerden hazırlamış bulunmaktadır. Sayısı binleri bulan bütün bu meydanları teker teker işe yaramaz bir hale getirmek de kolay olmasa gerektir. Eğer Alman havacılığı buna muvaffak olursa, vadedilen sürprizin havalardaki tecellisi kendini göstermiş olabilir. Bugün için şark cephesinde havacılık bakımından tek sürpriz, hava üstünlüğünün kurulması olacaktır.

A. AHISKAL

Napoli şehrine yapılan akın

İngiliz tayyareleri askerî üslerde büyük tahribat yaptılar

Kahire 13 (a.a.) — Ortaşark İngiliz hava kuvvetleri karargâhının tebliği:

İtalyada, bombardıman tayyarelerimiz 10/11 temmuz gecesi Napolideki askerî hedefler üzerine şiddetli bir akın yapmışlardır. Garlara, antrepolara, petrol hazinelerine ve seyrisefaine karşı muvaffakiyetli taarruzlarda bulunmuştur. Bir tayyare fabrikasında büyük bir infilâk olmuştur.

Trablusda, 9 temmuz akşamı liman üzerine muvaffakiyetli bir akın yapılmış ve vapurlarda ağır hasarlar olmuştur. 10,000 tonluk iki vapura isabetler müşahede edilmiş ve 12,000 tonluk bir gemi de ateşe verilmiştir. 7,000 tonluk bir gemiye bombalar isabet etmiştir.

Bir antrepo da hasara uğratılmıştır. Düşman avcıları tayyarelerimize hücum etmişlerdir. Tayyarelerimizden biri düşmüş ve diğer ikisi denize mecburî iniş yapmıştır. Fakat bunlardan birinin mürettebatı kurtulmuştur.

Ayni günde iki düşman deniz tayyaresi Trablus açıklarında tahrib edilmiştir. Taarruz neticesinde hasara uğrayan vapurlardan birinin karya oturduğu ertesi günü müşahede olunmuştur.

Maltada 40 - 50 kadar düşman tayyaresi Luka tayyare meydnına alçaktan taarruzlarda bulunmuşlardır.

Avcılarımız düşman tayyaresine hücum etmişler ve kendileri zayiata uğramaksızın üç düşman tayyaresini denize düşürmüşler ve diğer müteaddid tayyareleri de hasara uğratmışlardır.

Bundan başka 4 düşman tayyaresi de hava dafi bataryalarının ateşile hasara uğratılmıştır.

Sirenaik'te ağır bombardıman tayyareleri 10/11 temmuz gecesi tekrar Bingaziye akın yapmışlardır. İnfilâklar olmuş ve yangınlar çıkarılmıştır.

Şarkî Akdenizde bomba tayyarelerimiz dün bir düşman denizaltısına taarruz etmişlerdir.

Yukarıda kayboldukları bildirilen tayyarelerimiz müstesna olmk üzere bu hareketlerden bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir.

Alman tebliği

Berlin 13 (a.a.) — Alman resmî tebliği:

Şimalî Afrikada, İngiliz topçusunun şiddetli bombardımanı himayesinde İngiliz kıt'alarının geceleyin Tobruk'tan yapmak istedikleri huruç teşebbüsü tardedilmiştir. Alman muharebe tayyareleri Marsa Matruh civarında mühimmat depolarını yakmışlardır. Ayni tayyareler Tobruk civarındaki tayyare dafi bataryalarını muharebe harici etmişler ve mühimmat depolarını bombalarla tahrib eylemişlerdir.

İngiliz tebliği

Kahire 13 (a.a.) — İngiliz resmî tebliği:

Libyada ve Habeşistanda kayde değer mühim bir şey olmamıştır.

Kanal bombardımanında ölen ve yaralananlar

Kahire 13 (a.a.) — Bir Mısır tebliği dünkü cumartesi günü erkenden kanal üzerine yapılan hava akını esnasında altı kişinin öldüğünü ve dört kişinin yaralandığını bildirmektedir. Bir miktar hasar vardır.

Bir İtalyan hastane gemisine bombalar düşmüş

Roma 13 (a.a.) — 9 temmuzda Trablusgarba yaptıkları hücum esnasında İngilizler, şimdi öğrenildiğine göre, bir İtalyan hastane gemisine de bombalar atmışlardır.

Bu geminin çok uzaktan görülebilecek Kızılhaç işareti vardı. Limandan ve askerî ehemmiyeti olan hedeflerden uzakta bulunmakta idi. İngiliz tayyareleri bir kaç hücumdan sonra gemiye isabet kaydedebilmişlerdi, gemiyi hasara uğratmışlar ve bir çok yaralı askeri ağır surette yaralamışlardır.

İtalyan tebliği

Roma 13 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 403 numaralı tebliği:

Şarkî Akdenizde hava teşekküllerimiz müteaddid defalar düşmanın Kıbrıstaki Famagosta hareket üslerini bombardıman etmişlerdir.

Şimalî Afrikada düşmanın tanklarla ve topçu bataryalarının kuvvetli taarruzlarile yapmış olduğu hücumlar Tobruk mıntakasında düşman için ağır zayiata bâis olmak suretile tardedilmiştir.

Bombardıman tayyarelerimiz düşmanın Mısır sahrasındaki hava üslerine, Marsa Matruhtaki mevzilerine ve iaşe depolarına isabetli endahtlar yapmışlardır. Marsa Matruh iaşe depolrında ve benzin depolarında yangınlar çıkarılmıştır. Avcı tayyarelerimiz Sidi Barrani ile Bougboug arasındaki İngilizlere aid motörlü vasıtalarını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bir çok zırhlı otomobilleri tahrib edilmişler ve âtıl bir hale getirmişlerdir.

Düşman Bingazi ve Derneye karşı akınlar yapmıştır. Dernede bir askerî hastaneye bombalar isabet etmiştir.

Şarkî Afrikada Uolşefid - Gondar mıntakasında her iki tarafın topçu faaliyeti olmuştur.

Düşmanın Trablusgarb üzerine yapmış olduğu hava taarruzları neticesinde 22 kişi ölmüştür. Bunun on biri İtalyandır. Ayrıca 54 yaralı vardır. Bunun da 34 ü İtalyandır.

Reuter'e göre

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Tass'a göre maksad, Boğazlara hücummuş

Moskova 12 (a.a.) — Tass jansı bildiriyor:

Sovyet istihbarat bürosunun malik olduğu itimada değer malûmata göre, Bulgar - Türk hududunda kıtaat hareketleri vuku bulmaktadır. Bu hududda gece gündüz tahkimat ameliyesi yapılmakta ve bu ameliye Alman mühendisleri tarafından idare edilmektedir. Bir çok hava meydanı inşa halindedir. Faşist askerî zümresi hiç şüphesiz Boğaziçini zapta hazırlanmaktadır.

Alman fevkalâde tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Hava kuvvetlerimiz, düşmanın demiryolu şebekesini tahrib ettikten sonra geniş mikyasta herhangi bir mukabil hareketi imkânsız bir hale getirmiş bulunmaktadır. Zırhlı kıt'alarımızın harekâta devamı için zarurî olan iaşe üsleri, eski Stalin hattının çok yakınlarına kadar ileri göütrülmüştür.

Şarkî Baltık denizinde bir hücumbotumuz 3500 ton hacminde bir Sovyet ticaret gemisini torpillemiştir. Bu vapurun battığı tahmin olunmaktadır.

D.N.B. nin verdiği tafsilât

Berlin 13 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor: Bu gece başkumandanlığın hususî bir tebliğile de bildirildiği gibi Alman kıtaları meşhur Stalin hattını yarmışlardır. Başkumandanlık bu tebliğile bir haftadanberi şark cephesindeki muharebeleri saran esrar perdesini de yırtmıştır.

D. N. B. nin bu malûmata ilâve olarak istihbar ettiğine göre Stalin hattı Sovyet arazisinin Avrupadaki aksamının müdafaasına hâdim olmak üzere sulh zamanında inşa edilmiş inkıtasız bir askerî müdafaa tertibatı addedilebilir. Muharebeler esnasında görüldüğü gibi bu uzun hattın bazı noktalarında derinlik 50 kilometreye varmaktadır. Tabiî ve sun'î manialar, betondan mamul asrî sığınaklar ve alelâcele yapılmış sahra müstahkem mevzileri bu umumî müdafaa sisteminin mümeyyiz vasıflarıdır.

Stalin hattının en esaslı noktalarından yarılmasına dair olan malûmat şu üç noktada toplanabilir:

1 — Alman kıtaatı bolşeviklerin hazırlamış oldukları son müdafaa hatlarını ve büyük Dinyeper havzalarını geçerek gerilerinde bırakmışlardır. Ukrayna merkezi olan Kiyefin işgali bir emrivaki olmak üzeredir.

2 — Alman kıtaatı Dinyeperin yukarı mecrasını da geçerek Minsk şehrinden 200 kilometre kadar şarka gelmişlerdir. Bu mıntakanın anahtarı mesabesinde olan Vitebsk şehri Almanların elindedir. Bu suretle Alman kıt'aları eski menafi mıntakalarının hududile Moskova arasındaki mesafenin yarısını katetmişler ve Duna nehrile Dinyeper arasında vaki olup Toprakköprü ismi taşıyan mıntakada Moskovaya doğru ilerleyişi kolaylaştırmışlardır. Filhakika bu mıntakada ne tabiî ve ne sun'î hiç bir mania mevcud değildir.

3 — Şimal mıntakasında, bu kısımdaki cephenin en mühim mevzii olan Leningrad, Peipus gölünün şarkından ilerlemekte olan Alman zırhlı teşekküllerinin doğrudan doğruya tehdidi altına düşmüştür.

Gerek hususî tebliğ gerek asıl gündelik resmî tebliğ diğer mühim bir haberi daha ihtiva etmektedirler. O da bir çok Sovyet teşekkülleri arasında inhilâl emarelerinin başgöstermiş olmasıdır. Bu hal, muazzam Sovyet ordusu mukavemetinin badema hemen tamamen kırılmış olduğunun en emin delilidir. Diğer taraftan Sovyet cüzütamları çok vâsi mikyasta birbirine karışmış bir vaziyettedir. Zâhiren görüldüğüne göre Sovyet kumandanlığı da bu kıtaat üzerindeki tesirini kaybetmiştir.

Stalin hattının yarılması o kadar mühim bir ameliyedir ki bir günlük muharebenin içine sığabileceğini tasavvur etmek bile doğru olamaz. Fakat bu yarma hareketi bütün Avrupanın nef'ine olarak bolşeviklere karşı yapılmakta olan harbin müstakbel inkişafını ve kat'î neticesini şimdiden emniyet altına almış bulunmaktadır.

Stalin hattı nasıl yarıldı?

Berlin 13 (a.a.)) — D. N. B. ajansının öğrendiğine göre Stalin hattı Vitebsk civarında yarıldığındanberi Almanların kazandığı muazzam zafer sür'atle vuzuh kesbetmektedir. Sovyet ordusu zırhlı teşekküllerini ateş hattına sokmak suretile müdafaa tertibatını takviye etmiş bulunuyorlardı. Alman piyade ve istihkâm kıt'aları karşısında durulmaz hücumlar yaparak Vitebsk civarındaki bütün sığınakları birer birer zaptetmişlerdir. Bundan sonra da bir avcı alayına mensub bir Alman bölüğü zorlanmış bulunan Stalin hattını bir taraftan öbür tarafına kadar geçerek bir Sovyet zırhlı tümeninin müdafaa ettiği sahada 25 kilometre derinliğinde ilerlemiştir. Alman kıt'alarının sür'ati ve silâhlarının mükemmeliyeti Sovyet askerleri üzerinde o kadar büyük bir tesir yapmıştır ki Sovyet saflarında tam bir karışıklık hasıl olmuş ve bu esnada 165 Sovyet tankı tahrib edilmiş veya iğtinam edilmiştir.

Tahrib edilen Sovyet tayyare ve tankları

Berlin 13 (a.a.) —D. N. B. ajansına bildirildiğine göre, 12 temmuzda 147 Sovyet tayyaresi Alman tayyareleri tarafından tahrib edilmiştir. Bunlardan 88 i hava muharebeleri esnasında, 59 u da yerde tahrib olunmuştur. Almanların kaybı 9 tayyareden ibarettir. Geçen cumartesi günü Alman hava kuvvetleri, Stalin hattının yarılması için yapılan kara harekâtına bir çok teşekküllerle muzaheret etmiştir. Alman tayyareleri yalnız Smolensk mıntakasında 77 tank, 400 kamyon, bir çok nakliye treni ve 34 top tahrib etmişlerdir. Bu harekât, Almanlar tarafından hiç bir tayyare kaybetmeksizin başarılmıştır.

Fin tebliği

Helsinki 13 (a.a.) — Finlandiya resmî tebliği:

12 temmuz cumartesi günü düşman tayyareleri evvelce bildirilen kasabalardan maada Porvoo şehrini de bombardıman etmişlerdir. Bir çok evler yıkılmış veya hasara uğramıştır. Düşman tayyareleri, bundan sonra Lovist, Simpele, Komuosuo, Kemi Yaervi, Kaukas, Kihteilysvaara ve Tupovaara kasabalarını da bombardıman etmişlerdir. Buralarda hasar olmamıstır. Tayyare defi bataryalarımız 5 düşman tayyaresi düsürmüslerdir.

Churchill bugün bir nutuk söyliyecek

Londra 13 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre Çörçil yarın bir öğle ziyafeti esnasında radyoda bir nutuk söyleyecektir. Nutkun Grenvich saatile 11,55 ile 12,10 arasında söyleneceği tahmin edilmektedir.

14 temmuz Fransız bayramı

Mareşal Peten Fransız milletine bir hitabede bulundu

Vişi 13 (a.a.) — Bugün Mareşal Peten, Fransız milletine radyo ile aşağıdaki hitabede bulunmuştur:

«Fransızlar,

Millet ve ordu için bir bayram günü olan 14 temmuz bu sene de işgal altında bulunmıyan yerlerde tes'id edilecektir.

14 temmuzun işgal altında bulunan yerlerde tes'id edilmesine müsaade verilmesi için Alman makamlarına müracaat ettim.

Ölülerimizi, harb esirlerimizi ve ümidlerimizi düşünerek bu bayram gününü, hatıraları taziz günü yapacağımızdan eminim.

Fransızlar,

Bu vesile ile millî vahdete ve vatanın istikbaline karşı beslediğim imanı size tekrarlarım.»

Mütareke mi, muharebe mi?

(Başmakaleden devam)

müddet sükûtla mukabele ederek bu meyanda harb hareketlerini tesri etmesi üzerine Beyrut limanındaki Fransız bahrî kuvvetleri en yakın Türk limanı olan İskenderuna iltica etmişlerdir. Anlaşılıyor ki Fransızlar mütareke ve musaleha tekliflerinin oyalamaları içinde fena vaziyetlere düşmemek için esaslı tedbirlere tevessül etmiş bulunuyorlar. İşler böyle yürüyecek olduğu takdirde Fransa ile İngiltere arasında hakikî bir harb halinin tahaddüsü maatteessüf zaruret kesbetmiş olacaktır. Ne vakit, nerelerde, nasıl? Bunu zaman gösterecek ve artık ikinci harb safhalarının intihab ve infazı Fransaya aid bir mesele mahiyetini almış bulunacaktır.

Hikâyeyi tamamlamak için Vişi Fransasının Suriye üzerinde İngiltere ile akdini tasavvur ettiği mütareke ve musaleha için derpiş ettiği telgraf haberlerinden öğrendiğimiz bir şartı da kaydetmiş olalım: Vişi Fransası General de Gaulle'ün Hür Fransızlarile değil, İngiltere ile konuşmak ve onunla anlaşmak istemektedir. Vişi Fransası haklı veya haksız olarak de Gaulle'cüleri bir kere asi telâkki etmiş olduğundan mütareke veya musaleha akdi gibi devletten devlete yapılacak bir muamelede asi saydığı kendi vatandaşlarile temas ve müzakereye girmeyi havsalasına sığdıramamakta olacaktır. Belki mütarekeden sonraki siyasî mecburiyetleri buna mânidir.

Eğer İngiltere Suriyedeki harb vaziyetini bir mütareke ve musaleha ile bertaraf etmekte kendisi için menfaat görerek böyle bir teklifi iyi niyetle ve samimiyetle karşılayabilseydi meseleyi intac etmekte hiç bir güçlük çekmezdi. Nihayet arada bir kısım de Gaulle'cü Hür Fransızlar da bulunmakla beraber Suriye seferini yapan, yürüten ve kendi fikrine göre herhangi bir neticeye götürmek isteyen İngiltere devletidir.

Bütün bu son gürültüler içinde hiç sözü geçmiyen bir cihet var: Suriyenin istiklâli. İngilizler ve Hür Fransızlar Suriye seferine başlarken Suriyenin şimdiye kadar bir türlü tahakkukuna imkân verilmemiş olan istiklâlini artık kat'iyyen temin edeceklerini ilân ederek yola çıkmışlardı. Vişi Fransası Suriyede kendisine vekâlet veren Milletler Cemiyetinden çıkmış olduğu cihetle Suriyenin ilân olunacak istiklâline denilecek sözü olamazdı. Suriye istiklâlinin tesisi, hakkın ve adaletin yerine getirilmesi demek olacağı için son İngiliz - Fransız muharebesi şeklinde gösterdiği manzara ile bu karışık mesele bu yolla, yani Suriyenin istiklâli muamelesile en kestirme şeklinde hallolunup gitmiş olabilirdi. İşte son günlerde bu Suriye istiklâlinden hiç bahsolunmuyor, ki burası Türkiyenin hakkı olarak büyuk bir alâka ile dikkat ettiği en esaslı noktadır.

İngiliz matbuatı Suriyenin ehemmiyetinden ve İngiltere ile Fransa arasındaki harb vaziyetinin bertaraf olmasındaki menfaatten bahsediyor. Bunların hepsi çok doğrudur. Fakat filiyat bu temennilere pek tevafuk etmiyor. Mütareke ve musaleha sözlerine rağmen Suriyede harb vaziyeti bir türlü inandırıcı bir nihayete varamıyor, ki bu hal her taraf için hayırlı bir alâmet değildir. Bakalım âyinei devran ne suret gösterecek!

YUNUS NADİ

Bursa vilâyeti haricine hububat ihracı menedildi

Bursa (Hususî) — Vilâyet iaşe heyeti, Valimiz Refik Koraltan'ın riyasetinde yaptığı bir toplantıda, Bursanın ekmek ihtiyacını göz önünde tutarak ihtiyacın mahallen ârızasız olarak temini maksadile bir müddet için vilâyet dahilinde istihsal edilen ve mevcud bulunan hububatın civar vilâyetlere ihracını menetmek için bir karar almıştır. Kararın derhal tatbikı için vilâyet, hududdaki kazalarda ve iskelelerde icab eden tedbirleri almıştır. Son yağan şiddetli ve zararlı yağmurların, harmanın idrakini geciktirmiş olması bu kararın alınmasında başlıca âmil teşkil etmiştir.

Şüphe yok ki: Vilâyet mahsulünün diğer vilâyetlere çıkarılmaması hakkındaki bu karar, buğday fiatlarının mutedil surette mahfuz kalmasını temin edecek ve bilhassa halkın ekmeklik ihtiyacını önleyici bir tedbir olacaktır. Bu vesile ile bilhassa şurasını da memnuniyetle kaydedelim ki: Uzun zamandanberi gerek Bursa merkezinin ve gerek mülhakatın ekmek ihtiyacını müsaid bir şekilde ve ehemmiyetle temin ve takib eden Ticaret Vekâleti, bundan sonra da, vilâyetimizin son uğradığı âfeti nazarı dikkate alarak gene ekmek ihtiyacını temine devam etmektedir. Vekâletin bu alâkası, müstehlik olan halkı bilhassa sevindirmiştir.

Askerî musahabe

Fin - Rus harbi

Bugünkü harekâtta şimal cephesini tutan Fin ordusu, şimdi Almanya ile ve diğer 6 devletle beraberdir

(Baştarafı 1 inci sahifede)

manya tarafından zorla sürüklenmiş olmaktan ziyade bunların Avrupa ve hatta bütün dünya için hakikî tehlikenin Sovyetler Rusyasından gelebileceği akidelerile hareket ettikleri anlaşılır.

Almanyanın bugünkü müttefikleri arasında Sovyet Rusyaya karşı en derin ve sağlam millî duygularla meşbu bir halde bilerek ve duyarak harbetmekte bulunmak itibarile küçücük Finlandiya en başta gelir. Turanî - Fin kültürünün ve Avrupa medeniyetinin en yüksek derecelerde inkişaf etmiş bulunduğu bu bol orman, göl ve zambak memleketinin mis gibi kokan havasında yaşayan 3,8 milyon halkın onda dokuzunu, bütün o sağlam ve esen Turanî kan ve vasıfları haiz Finliler teşkil eder. Halkın onda birini de İsveçlilerle Finlandiyanın bilhassa şimalinde ikamet eden Lap'lar teşkil eder.

Memleketin iktısadiyatı umumiyetle orman ve av mahsulâtına dayanır. Cenub batı semtlerde hayvancılık ve ziraat de vardır. Memleketin akar sularının vücude getirdiği muharrik kuvvet, sanayiin ve bilhassa ağac ve kâğıd sanayiinin büyük ölçülerde inkişafına yaramıştır. Bundan başka küçük Finlandiyada demir, dokuma, deri vesair sanayi de ileri gitmiş bulunmaktadır. Bu sebeble Finlandiyanın ağac, kâğıd, maden deri, kürk ve tereyağı maddelerine müteallik dış ticareti ehemmiyetlidir.

Hükûmet merkezi Helsinki (Helsingfors) tur ve 300,000 kadar nüfusu vardır.

Finlandiyada umumî ve mecburî askerî hizmet usulü caridir. Fin ordusunun barış zamanındaki kuvveti 30,000 kişidir. Bu ordunun birinci derecede hazır 300,000 kişilik bir ihtiyatı vardır. Yani bir seferberlikte 400,000 kişilik (takriben 12 fırkalık) bir ordu çıkarır. Hava kuvveti 180 uçaktan; deniz kuvveti de 2 sahil zırhlısile 5 denizaltıdan ibarettir.

Finler, azlıklarına rağmen Ruslara karşı daima istiklâllerini muhafaza edebilmişlerdir. Geçen Büyük Harb sonunda Finlandiya bir aralık bolşevik istilâsına uğramışsa da kısmen Alman yardımile bolşevikleri yenerek 1922 de yeniden istiklâline sahib olmuştur. Bu sayede Finlandiya, 1939 yılına kadar harbsiz yaşayabilmiş ve çok terakki etmiştir. Bu yüksek, mamur memleket bir hars ve barış diyarından başka bir şey değildir. Buna rağmen Almanyanın Moskovada akdettiği 23 ağustos 1939 ademi tecavüz paktı ve eylûlde başlayan Alman - Leh harbi sebebile Sovyet Rusya, tekrar Avrupanın dış siyaset sahnesinin ön tarafında rol oynamağa başlayarak Alman zaferlerinden bilistifade Lehistanın yarı doğu kısmını istilâ ve ilhak etmiş ve ayni zamanda Litvanya, Letonya ve Estonyanın ehemmiyetli sevkulceyşî limanlarını ve yerlerini kendisine hava ve deniz üssü yapmış ve müteakıben Finlandiyaya yani bu yüksek milliyetçi, sulhçu, kültürcü ve medeniyetçi memlekete el uzatmıştı.

Finlandiyanın, Fin körfezinin şimalini teşkil eden, cenub sahilleri Kronştad'ı ve Leningrad'ı tehdid ediyor ve Fin - Rus kara hududları Leningrad'a pek yakın bulunuyor iddiasile Sovyet Rusya, 1939 sonbaharında Fin körfezindeki Fin adalarile Kareli hududundan bir miktar arazinin terkini ve Hangö sahil mevkiinin icara verilmesini Finlandiyadan istedi. Finlandiyalılar şerefli, milliyetçi ve vatansever, yüksek ve kuvvetli insanlar olduğu için bu talebleri reddittiler.

İşte bu sebeble çıkan Fin - Rus seferini ve bu sefer de Fin millet ve ordusunun yaptığı kahramanlıkların ve fedakârlıkların büyüklüğünü hep biliriz. Çünkü bunlar ümid olunamıyacak derecelerde fevkalâde idiler.

Finlandiya o vakit İngiltere, Fransa, Amerika, İsveç ve Norveç tarafından yalnız ve yardımsız bırakıldığı için Rusyaya mağlûb olduysa onun bu mağlûbiyeti birçok galibiyetlerden daha şerefli olmuştur.

Bugün Fin ordusu Sovyet Rusyaya karşı giriştiği ölüm dirim harbinde yalnız değildir. Hem Almanya ile ve hem de diğer 6 Avrupa devletile beraberdir. Almanlar tarafından Sovyet Rusyaya karşı indirilmek istenen kat'î darbe şimalde Leningrad'a müteveccih bulunduğundan Fin ordusunun yardımı büyük ve kat'î olacaktır.

H. E. ERKİLET

Sovyet harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

3 Sovyet mareşalı, başkumandan oldular

Moskova 12 (a.a.) — Tass ajansı bildiriyor:

Askerî harekât başlıca üç istikamette teressüm ettiğinden Millî Müdafaa komitesi düşmana mukavemet için üç başkumandanlık teşkilini umumî karargâha emretmiştir. Şimali garbî, garb ve cenubu garbî başkumandanlıkları.

Şimali garbî kuvvetleri başkumandanlığına Mareşal Voroşilof, garb kuvvetleri başkumandanlığına müdafaa komiseri Mareşal Timosenko ve cenubu garbî kuvvetleri başkumandanlığına da Mareşal Budienni tayin edilmişlerdir.

Her üç Mareşal da kıt'alarının kumandasını deruhte etmişlerdir.

Nebatî yağlar ve meslek kursları

Memleketimizde çıkarılan nebatî yağlar üzerinde İktısad Vekâleti esaslı bir tetkik yaptırmaktadır.

İktısad Vekâleti sanayi tetkik heyetinden doktor İskender, bu hususta Mersin havalisinde yaptığı tetkikatı bitirerek İzmire gelmiş ve şehrimiz nebatî yağ fabrikalarında tetkikata başlamıştır.

Mesaisini ikmal ettikten sonra mıntaka iktısad müdürü Kemal Tilkicioğlu ile birlikte Bayındıra gidecek ve oradaki nebatî yağ istihsalâtı hakkında tetkikatta bulunacaktır.

İktısad Vekâleti memleketimizin belli başlı sanayi müesseselerinde ihtisas sahibi işçi yetiştirmek maksadile meslekî kurslar açtırmıştır. Bu kursların Vekâletçe tayin edilen program dairesinde yapılıp yapılmadığı mıntaka İktısad müdürlüğü tarafından sıkı bir tarzda kontrol edilmektedir.

Şehrimizde pamuk mensucat fabrikasındaki kursların hitama ermesi münasebetile alâkadarların nezaretinde tahrirî ve şifahî imtihanlar yapılmıştır.

Kurslara iştirak eden 137 işçiden 113 işçi imtihana girmiş ve bunlardan 58 i kursu muvaffakiyetle ikmal etmiştir.

Bugün maarif ve mıntaka iktısad müdürlüklerinin mümessilleri huzurunda yün mensucat fabrikasında kurslara devam eden işçilerin tahrirî ve şifahî imtihanları yapılacaktır.

İzmirde aile konservecilik kursları

İzmir (Hususî) — Aile konservecilik kursu Kız Akşam San'at okulunda açılmış, derslere başlanmıştır.

Armud, vişne, erik, şeftali üzüm gibi meyvaların kurutulma ameliyeleri gösterilmiştir. Kursta bamya fasulya gibi sebzelerin teneke kutulara veya kavanozlara konularak nasıl konserve yapılacağı gösterilecektir.

Bu kursu takib edenler, meyva ve sebzelerimizden bütün bir sene en iyi şekilde istifade etmek yolunu amelî şekilde öğrenmiş olacaklardır.

İlk derslere yetişemiyen vatandaşların müteakıb derslere iştiraki serbest bırakılmıştır ki bu da kurstan istifadeyi arttıracak bir karardır.

İngiltere ve Sovyet Rusya ittifakı dün imzalandı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Goussev, Potroubatch ve Büyük Britanya namına da askerî heyet reisi General Macferlan, kontramiral Miles, hava Vismareşalı Colller, Calpery ve sefaret müsteşarı Baggaley, ataşemiliter albay Grier, hava ataşesi albay Hallowel, ataşenaval yarbay Clanchie ile İngiltere büyük elçiliği sair yüksek erkânı hazır bulunmuşlardır.

Bu itilâfla munzam protokol metinleri şunlardır:

«Sovyet Rusya hükûmetile Büyük Britanya Krallık hükûmeti bu itilâfı akdetmekle aşağıdaki beyanatta bulunurlar:

1 — Her iki hükûmet Hitler Almanyasına karşı yapılan bugünkü harb esnasında birbirine her türlü muavenet ve muzaherette bulunmayı mütekabilen deruhde ederler.

2 — Her iki hükûmet bundan maada harbin devamı müddetince, aralarında mütekabil bir itilâf hasıl olmadan hiç bir müzakerede bulunmamayı ve hiçbir mütareke veya sulh muahedesi imza etmemeği de taahhüd ederler.

Bu anlaşma Rus ve İngiliz lisanlarında olmak üzere iki nüsha olarak tanzim ve teati edilmiştir. Her ikisi de ayni kuvvettedir.

Sovyet hükûmetinin bahşettiği tam salâhiyetle imza eden Molotof,

Büyük Britanya hükûmetinin bahşettiği tam salâhiyetle imza eden Sir Stafford Cripps.

Sovyet Rusya ve Büyük Britanya hükûmetleri tarafından 12 temmuz tarihinde imza edilmiş olan anlaşmaya müzeyyel protokol:

«Sovyet Rusya ve Büyük Britanya hükûmetleri Almanyaya karşı yapılan harb esnasında her iki hükûmetin müştereken hareket edeceklerine dair olan balâdaki anlaşmayı imza ettikleri vakit bu anlaşmanın imzayı müteakıb derhal meriyete gireceği ve hiç bir tasdika tâbi olmadığı hususunda da mutabık kalmışlardır.»

Basın mensublarına

Türk Basın Birliği İstanbul Mıntakası Reisliğinden:

Birlikte aza olsun olmasın, bütün basın ve idaresi mensubları için merkez heyetince tesis edilen devre yardımına iştirak müddetinin 15 temmuzda biteceği bildirilmişti.

Bu mühlet yarından sonra (yarın) bitmektedir.

Bir devre için bir liradan ibaret olan bu yardımı henüz yollamamış ve mukavelesi ile ona bağlı mektubu imzalayıp göndermemiş olan arkadaşlarımızdan bu müddetin geçirilmemesini rica ediyoruz.

İstiyenler İş Bankasının merkez müdürlüğünde açılmış olan 2381 numaralı hesaba sevkolunmak üzere bu parayı bura şubesine de yatırabilirler. Mıntaka bürosu da bu hususta hizmete ve icab eden izahları vermeğe âmade bulunmaktadır.

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Suriye harbi sona erdi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Mütareke imzalandı

Vişi 13 (a.a.) — Harbiye Nezareti tarafından neşredilen bir tebliğde bildirildiğine göre, Suriyedeki Fransız fevkalâde komiseri General Denzt ve Suriyedeki İngiliz kuvvetlerinin başkumandanı General Wilson mütareke şartları hakkında bir anlaşmaya varmışlar ve dün akşam mütarekenameyi imzalamışlardır. Bu suretle Suriye ihtilâfı 34 günde bitmiş bulunmaktadır. General Wilson tarafından imzalanan muahedenin şartları Vişi'de malûm olmadığı için Visi salâhiyetli mahfilleri mütareke hakkında henüz mütalea yürütmemektedirler.

İmza merasimi esnasında garib bir hâdise

Londra 13 (a.a.) — Röyter ajansının Suriyedeki imparatorluk kuvvetleri nezdinde bulunan hususi muhabiri bildiriyor:

General Dentz ile akdedilen mütareke vesikası ancak 12 saatlik bir müzakereden sonra imzalanmıştır. İmza esnasında elektrik cereyanının kesilmesi hâdisenin mahiyetine daha ziyade heyecan katmıştır. General Dentz'in mümessili General Deverdillac muahedeyi tam imza edeceği sırada birdenbire oda karanlığa gömülmüştür. Pencerelerin kenarına getirilen otomobillerin masaya yaklaştırılan bir motosikletin fenerleri altında imza merasimine devam edilmiştir.

General Wilson «Fransız ordusunu incitmemeğe çalıştık» diyor

Akkâ 13 (a.a.) — Mütareke muahedesinin imzasını müteakib General Wilson radyoda beyanatta bulunarak demiştir ki:

«— İmza merasiminin acıklı fakat lüzumlu bir safhasına şahid olduk. Acıklı dedim, çünkü neticesi ne olursa olsun böyle bir harb yapmağa mecbur kalmış olmak her zaman için acıklı bir şeydir. Lüzumlu dedim, çünkü müttefikimiz bozguna uğradıktan sonra Suriye ve Lübnanın emniyetini temin etmek birinci derecede ehemmiyeti haiz bir zaruret halini almıştı. Bu topraklar son zamana kadar başlıca düşmanımız tarafından bize karşı kullanıldı. Buna mâni olmak istediğimiz zaman eski müttefikimiz aldığımız tedbire karşı mukavemet göstermeği kendi hesabına haklı bir hareket zannetti. Şimdi bu mukavemet nihayet bulmuştur. Fransız ordusile yalnız geçen harbde değil, fakat düne kadar yanyana harbetmiş olduğumuzdan cereyan eden müzakereler esnasında Fransız ordusunu rencide etmemek ve şerefine halel getirmemek ayni zamanda da emniyetimizi tehlikeye düşürmemek için gayret ettik. Bu müzakerelerin acı söz sarfedilmeden memnuniyet verici bir anlaşma ile neticelenmiş olmasından dolayı bahtiyarım.»

Mütarekenin tasdikı gecikmiyecek

Kudüs 13 (a.a.) — Vişi hükûmeti kuvvetlerile akdedilen mütareke muahedesinin tasdikına aid merasimin Beyrutta tetkik edildiği zannedilmektedir. Kudüste umumiyet itibarile tahmin edildiğine göre mütareke hükümlerinin tasdikı ve neşri gecikmiyecektir.

Suriyede «Ateş kes» emri

Kahire 12 (a.a.) — «Tebliğ» Suriyede: General Dentz muhasamatın tatili için bizim şartlarımız esası dairesinde müzakereyi kabul eylediğinden müttefik kuvvetler 11/12 temmuz gece yarısından itibaren ateşi muvakkaten kesmek için emir almışlardır.

Petain ve Darlan arasında fikir ihtilâfı

Zürich 13 (a.a.) — Darlan'la Peten arasında Suriye mütarekesi hakkında görüş ihtilâfı mevcud olduğu hakkında şayialar dolaşmaktadır. Siyasî müşahidler Almamnyanın muhasamatın uzaması arzusunun Vişi'yi İngiliz mütareke şartlarını redde sevkettiği kanaatindedirler.

Journal de Geneve'in Vişi muhabirine göre hâlâ Vişi'de bulunmakta olan Weygand Afikra ve bilhassa Dakar müdafaasının takviyesi hakkında izahat vermiştir.

General Catru başka vazifeye tayin edildi

Kahire 13 (a.a.) — General de Gaulle Ortaşarktaki Fransız kuvvetlerinin umumî delegesi Catroux'yu başka bir vazifeye çağırmış ve Kahireye delege olarak Baron de Benoist'yi tayin etmiştir.

De Benoist, Süveyş kanalı kumpanyasının yüksek ajanı olarak mütareke denberi kanal idaresinin yegâne mes'ul adamı idi. De Gaulle'ün Mısır için delegesi sıfatile olan vazifesinde kendisine Mısır borçları komisyonunda Fransanın mümessili olan Baron de Vaux yardım edecektir.

Alman ve İtalyan heyetleri Antakyada

Antakya 12 (a.a.) — Suriyede bulunmakta olan Alman ve İtalyan mütareke komisyonu azalarından mürekkeb elli kişilik bir heyet bu sabah buraya gelmişlerdir. Heyet arasında iki de general bulunmaktadır.

GNL. DENTZ

(Baştarafı 1 inci sahifede)

matında Fransanın muhasım bir devlet vaziyetinde olmadığını ve ancak kendisine evvelce verilmiş olan bir mandayı müdafaa ettiğini söylemiştir. Fransa Londra ile harb halinde değildir. Yalnız mevzii bir ihtilâfı hal ile meşguldür. Bundan dolayı General Dentz'in ordusuna bir polis vazifesini ifaya memur müdafaa kuvvetleri sıfatı pekâlâ verilebilir. Bu sebeble Dentz kuvvetlerine karşı hukukudüvelin muhasım kuvvetler hakkındaki ahkâmını tatbika kalkışmak ve bu kuvvetleri enterne etmek bir adaletsizlik olur. Diğer taraftan hukukudüvel ve teamül Suriyeden ricat eden ordunun bitaraf bir memleket topraklarından geçmesine mâni değildir.

Fransa, bize iltica eden harb gemileri hakkında teşebbüsatta bulunacakmış

Vişi 13 (a.a.) — Röyter ajansı bildiriyor:

Fransız istihbarat ofisinin bildirdiğine göre, Fransanın Ankara maslahtgüzarı Outret İskenderuna iltica eden 11 Fransız gemisi hakkında Türk hükûmeti nezdinde bazı teşebbüslerde bulunmuştur.

Vişi'de beyan edildiğine göre bu gemilerden yalnız el'an karakol gemisile Adour yardımcı petrol gemisi ve üç küçük mayin tarayıcı gemi, harb gemisi sayılabilecek vasıfları haizdirler. Diğer gemilerin hepsi yük vapurudur. Enterne edilen Fransız bahriyelileri 200 kadar vardır.

Ayni ajansın verdiği malûmata nazaran bir askerî nakliye gemisi olup İngiliz tayyareleri tarafından Antalya Türk limanı önlerinde batırılan Saint-Didier vapurundan kurtarılarak enterne edilmiş bulunan diğer Fransızlar hakkında da Türk makamlarile müzakere cereyan etmektedir.

Cumhuriyet
ŞİMAL BUZ DENİZİ
ATLAS OKYANUSU
NORVEÇ
İSVEÇ
FİNLİYA
BOTNİ KÖRFEZİ
BALTİK DENİZİ
ALMANYA
ŞARKİ PRUSYA
POSNANYA
VARŞOVA
LİTVANYA
LETONYA
ESTONYA
Finlandiya Körfezi
HELSİNKİ
STOKHOLM
OSLO
BERLİN
MOSKOVA
LENİNGRAD
LADOGA GÖLÜ
ONEGA GÖLÜ
BEYAZ DENİZ
KOLA YARIM ADASI
SOVYETLER BİRLİĞİ
ALMAN-RUS HARBİ
ŞİMAL CEPHESİ HARİTASI
Km. 0 50 75 100 150